

ŽELEZAR

Jesenice, 12. julija 1990

Številka 26 • XXXIX

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1987. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Lilijana Kos, tehnični urednik Dare Bradastka in sekretar uredništva Đinka Trako. Naslov: Uredništvo Železarni, PS Slovenske železarnice - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: glavni in odgovorni urednik 26-18, tehnični urednik 26-19 in sekretar uredništva 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje Gorenjski tisk Kranj, Tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Proizvodnja in prodaja v številkah

Obrati	Skup. proiz.		Proizvodnja za prodajo			
	količ. mes.	ind. mes.	količ. mes.	ind. mes.	količ. kum.	ind. kum.
Jeklarna 1	3.013,0	118,2				
Jeklarna 2	5.015,0	71,9				
Livarna	0,0	0,0	1,7	56,6	155,0	67
VBS	5.765,6	130,1	662,2	86,0	27.959,3	96
HVB	1.470,3	87,5	1.197,2	72,4	53.912,7	101
HVJ	415,0	159,6	426,3	170,5	9.304,8	93
PVT	458,1	101,1	668,5	147,5	12.768,3	103
VDP	1.130,8	80,4	945,2	67,2	30.453,7	91
Žičarna	638,4	95,2	375,6	85,3	13.285,1	101
Jeklovlek	220,5	108,6	215,6	106,2	9.415,5	105
Elektrode	209,2	104,6	157,2	89,8	6.316,2	77
Žebeljarna	156,5	107,9	222,2	153,2	3.933,6	104
Žič. valj.	1.290,2	90,0	196,7	59,2	6.302,4	120
Železarna	19.782,6	96,9	5.068,4	86,9	173.806,6	98

Po sorazmerno ugodnem mesecu juniju glede izpolnjevanja operativnega programa je rezultat prvih devet dni meseca julija slabši. Zaostanek v skupni proizvodnji je predvsem posledica slabšega izpolnjevanja programa v Jeklarni 2. Zastoji, ki so bili kritično visoki praktično od pričetka leta, so še vedno glavni problem, ki ga ne uspejemo rešiti. Posledice niso samo zmanjšana proizvodnja, saj prekinitev obratovanja v veliki meri vplivajo tudi na povišanje stroškov. Največji vpliv imajo zastoji (povišanje stroškov el. energije), ostali povišani stroški pa so sicer manj očitni, vendar v veliki meri vplivajo na ekonomičnost dela cele železarnice.

V sanacijskem programu železarnice je na tem področju predvidena bistvena sprememba, ki bo znižala lastno ceno jekla. Predpogoj je kvalitativno in po dnevnim dinamiki enakomerno obratovanje. Imamo moderno jeklarno, ki je sposobna realizirati sodobno proizvodnjo. Pri tem mislim sodobno v vseh pogledih - po količini, kvaliteti, v pogledu vseh porab (stroškov) in produktivnosti. To je naloga, s katero moramo dokazati sebi in drugim, da smo sposobni v vseh pogledih konkurenčno uspešno izdelovati izdelke črne metalurgije.

Težko finančno stanje, v katerem se nahajamo, zahteva takojšnje ukrepe in boljše rezultate. Na žalost pričetek meseca kaže (z vsemi že naštetimi težavami v Jeklarni 2, ki se jim pridružujejo še druge), da bo mesec julij še izredno vroč. Izpolnjevanje operativnih programov odpreme po posameznih obratih je slabo. Pri tem je potrebno poudariti, da so vzroki za zaostajanje izključno znotraj posameznih obratov in ne gre za pomanjkanje vložnih materialov, surovin itd., kar smo do sedaj kljub velikim problemom uspešno zagotovili.

Narčtovan količine so tudi v celoti pokrite z naročili in je za obrate, kjer naročil primanjkuje, že operativni program znižan. Vsak zaostanek, izpad proizvodnje, vsako odstopanje od programa pa pomeni finančne posledice, ki jih cutimo vsi in direktno ogrožajo obstoj železarnice.

Podpredsednik PO za proces
Božidar Bartelj

Proizvodnja v juniju

Precej bolje kot maja smo delali v juniju, kajti presegli smo skupno in končno proizvodnjo, le pri odpremi smo malo zaostali. Tudi pri izvozu smo se približali načrtovanim količinam. Operativni program skupne proizvodnje je bil za 2 % višji od gospodarskega načrta, prodaja pa za 3 % nižja zaradi pomanjkanja naročil v določenih obratih.

Primerjava proizvodnje z lanskim junijem (bil je eden boljših mesecev) nam v procentualnem izpolnjevanju načrta pove, da smo delali približno enako dobro.

Ta mesec je bil izveden v Jeklarni 1 redni letni remont ASEA peči in VOD naprave. Podobno kot maja tudi ta mesec ni realno doseganje končne proizvodnje za prodajo, zaradi tega, ker so pristihi še trije dnevi iz maja (zaradi inventure).

Proizvodni rezultati so naslednji:

Gospodarski načrt:
- skupna proizvodnja 108,4 %
- končna za prodajo 105,4 %
- prodaja (odprema) 91,4 %

Operativni program:
- skupna proizvodnja 106,4 %
- končna za prodajo ZA - prodaja (odprema) 94,6 %

ETE Talilnice

Proizvodni rezultati so naslednji:

Gospodarski načrt:
- skupna proizvodnja 124,4 %
- končna za prodajo 27,1 %
- prodaja (odprema) 27,2 %

Operativni program:
- skupna proizvodnja 107,9 %
- končna za prodajo 67,8 %
- prodaja (odprema) 68,0 %

Višji operativni program je bil izključno na račun Jeklarnice 1 zaradi obratovanja Lectromelt peči, kar z gospodarskim načrtom ni bilo predvideno. V primerjavi z lanskim junijem je bilo letos proizvedeno več surovega jekla.

Prodaja te ETE je vezana izključno na Livarno, njena problematika pa je z ozirom na težave z naročili tako že dolgo znana.

Podobno kot v prejšnjih mesecih tudi v tem ni bila odlika z gospodarskim načrtom predvidena količina nerjavnih jekel zaradi težav (finančnih) z nabavo legur.

Jeklarna 1

Količinski rezultati proizvodnje so bili zelo dobri kljub enodnevnemu izpadu proizvodnje zaradi redukcije električne energije konec meseca. Tudi ta mesec so bile še vedno težave s previsokimi oligo elementi in z ne najboljso kvaliteto površine preko kontiliva odlitih gredic.

Jeklarna 2

Kljub še vedno precej visokim zastojem so ta mesec dosegli do sedaj najvišjo mesečno proizvodnjo. Asortiment (razen premalo nerjavnih jekel) je bil sorazmerno dober.

Preko kontiliva je bilo vlitto 97,4 % vsega izdelanega jekla, kar pa ni ravno najboljši rezultat.

Livarna

Problem je žal že dolge mesece isti - naročila.

ETE Ploščati program

Proizvodni rezultati so naslednji:

Gospodarski načrt:
- skupna proizvodnja 105,4 %
- končna za prodajo 111,6 %
- prodaja (odprema) 96,4 %

Operativni program:
- skupna proizvodnja 106,5 %
- končna za prodajo 110,2 %
- prodaja (odprema) 95,2 %

Operativni program je bil približno enak gospodarskemu načrtu. Procentualno izpolnjevanje načrtovanih količin je približno enako kot lanskega junija. Edino v obratu VDP niso uspeli doseči niti proizvodnje niti prodaje.

Valjarna bluming štelci

Cepprav so imeli v začetku meseca težave pri valjanju na štelcu, so načrtovane obveznosti močno presegli, kar jim je bilo omogočeno z visoko proizvodnjo obeh jeklar.

(Nadaljevanje na 4. str.)

Zveza samostojnih sindikatov kovinarjev Jugoslavije Zvezni odbor

Zaradi izredno težkega položaja črne metalurgije in kovinske panoge si sindikati že nekaj časa prizadevamo, da bi od najodgovornejših organov na zveznem in republiškem nivoju dosegli take pogoje, v katerih bi tudi naša panoga lahko normalno poslovala.

Dosedanji ukrepi, s katerimi se poizkuša pomagati gospodarstvu, naši kapitalno in delovno intenzivni panogi ne omogočajo, da bi poslovala brez izgub. Nasprotno. Več let trajajoče zaostajanje v reformskih ukrepih je to panogo pripeljalo v brezizhoden položaj, iz katerega brez ustreznih sistemskih rešitev in svežega kapitala države, kot je to običajno v razvitih evropskih državah, ni rešitve! Na potezi so torej vladni organi. Tokrat zvezni.

Sestanek v Beogradu je bil namenjen preverjanju dejanskega stanja v vseh jugoslovanskih železarnah. Sedanje ugotovitve, ki se že naslanjajo tudi na British Steelovo analizo in predloge, bodo v prihodnje vodilo za odločitve. Vendar pa črna metalurgija potrebuje finančno pomoč in nekatere odločitve, kot npr. metalurgija da ali ne, takoj!

Zaključki

skupnega sestanka Koordinacijskega odbora Konference organizacij sindikata jugoslovanskih železarn, predsednikov republiških in pokrajinskih odborov Sindikata kovinarjev, predstavnikov Zveznega sekretariata za energetiko in industrijo, predsednikov poslovnih odborov in predsednikov konferenc sindikatov železarn in predstavnikov Združenja črne metalurgije Jugoslavije, ki je bil 5. julija 1990 v Beogradu.

1. Izražamo svoje skrajno nezadovoljstvo zaradi stalnega neustreznega odnosa ZIS-a in bančnih institucij do črne metalurgije.

- Ukrepi zvezne vlade nas ne zadovoljujejo niti glede kvalitete ali obsega niti glede dinamike sprejemanja.

- Nezadovoljni smo tudi z odnosom ZIS-a do naših stališč in zaključkov, na katerih dosledno vztrajamo, nanašajo pa se na stališča Konference sindikata železarn Jugoslavije in stališča, vsebovana v pismu Zveznega odbora kovinarjev predsedniku ZIS-a.

- Prav tako izražamo svoje veliko nezadovoljstvo do republiških in občinskih organov (skupščine, izvršni sveti) za skrajne malomaren odnos do zahtev delavcev črne metalurgije za razbremenitev dohodka in osebnih dohodkov, davčnih obveznosti in prispevkov.

2. Od ZIS-a zahtevamo, da se do 20. julija 1990 leta dokončno in natančno izjasni glede svojega stališča ali Jugoslavija potrebuje črno metalurgijo ali ne.

- Če bo odgovor pozitiven, vztrajamo pri hitrem sprejemanju kratkoročnih ukrepov za finančno (strogo namensko) podporo v višini okrog 250 milijonov dolarjev.

- Če pa bo odgovor tak, da Jugoslavija črne metalurgije ne potrebuje, od ZIS-a zahtevamo, da ponudi ukrepe in sredstva za delovno usposabljanje oziroma socialno preskrbljenost delavcev, ki bodo ostali brez dela, in argumentirano obrazložitev, kaj za državo taka odločitev pomeni.

3. Zahtevamo, da ZIS do 20. julija tega leta na svoji seji posebej prouči težak položaj črne metalurgije kot glavni vzrok za nezadovoljstvo materialen in socialen položaj delavcev te panoge. V tem smislu zahtevamo sprejem ukrepov za konsolidacijo te panoge in konkretno finančno intervencijo preko bank z za nas ugodnimi pogoji.

4. Do 20. julija 1990 zahtevamo nujen sprejem in pogovore z zvezno vlado in predsednikom Antejem Markovićem, in sicer: Sindikat (Svet Zveze samostojnih sindikatov Jugoslavije in zvezni odbor), Združenje črne metalurgije, vlada.

5. Glede na uresničitev zaključkov pod točko 4 bodo sledili naši ustrezni in konkretni odgovori.

Če naše zahteve ne bodo sprejete in potrjene, Konferenci sindikata železarn predlagamo, da začne priprave za uporabo vseh sredstev sindikalnega boja za uresničevanje naših zahtev, kar vključuje tudi neposredne priprave za organiziranje generalne stavke koncem julija letošnjega leta.

Predsednik
zveznega odbora

Branislav Sekulić, l.r.

O Iskri Unitel in Železarni

Jeseniški izvršni svet je od 1. junija do konca meseca imel tri seje. Poleg točk, ki so bile ali še bodo na dnevnem redu zasedanj občinske skupščine, je največ pozornosti posvetil problematiki gospodarjenja v občini.

Gospodarski rezultati se poslabšujejo in to velja tudi za letošnje leto. Na tretji seji so člani Izvršnega sveta največ pozornosti posvetili rezultatom gospodarjenja v občini v prvem četrtletju letos ter problematiki Železarnice Jesenice in Iskri Unitel na Blejski Dobravi.

Osnovni kazalci gospodarjenja v občini so zaskrbljujoči - padec fizičnega obsega proizvodnje, 80 % zaposlenih v 12 podjetjih v gospodarstvu je prvo četrtletje letos sklenilo z izgubo. V tem času so slabši tudi rezultati na področju turističnega gospodarstva, padajo nočitve tako domačih, še bolj pa tujih gostov, tudi čas bivanja se skrajšuje.

Posebno zaskrbljujoče je tudi padanje števila zaposlenih (najbolj na Gorenjskem) in večanje števila brezposelnih. Situacija se bo še poslabšala, saj v drugem polletju letos pridejo tudi mladi iz šol. Novih delovnih mest ni, prav tako se podjetja, ko »čistijo« svojo proizvodnjo, zapirajo in ne sprejemajo mladih. Nekateri se odrekajo celo študentskim.

Izvršni svet SO Jesenice se je na 3. seji seznanil tudi s problematiko, razvojnim načrti in načinom reševanja presežkov v Iskri Unitel na Blejski Dobravi. Ob tem je poudaril, da sta poslovna politika in gospodarjenje stvar podjetja in poslovanja ter da podpira takšno ekonomsko uspešne programe, ki so uspešni na trgu. Del sredstev je treba nameniti razvoju in takim dejavnostim, ki so podprte s strokovnim znanjem in zmanjševanjem težkega fizičnega dela. Obenem je treba izdelati socialni program z načinom reševanja presežnih delavcev. Ta program mora biti tudi sestavni del občinskega socialnega programa.

Dlje pa so se člani Izvršnega sveta zadržali tudi ob problematiki v Železarni Jesenice ter ukrepih, ki jih je sprejel delavski svet. Če želimo, da bo imelo železarstvo tako v Sloveniji kot na Jesenicah prihodnost, in to tako, da bo ta proizvodnja našla odgovor na tržišču, je potrebno dvojno: sprejeti dejstvo, da so nujni koreniti posegi in da izgovarjanje na pretekle uspehe ne vodi nikamor ter takoj začeti z izvajanjem sprejetih ukrepov. Če sami v občini ne bomo pripravljeni poprijeti za nelahko delo, pomoči in razumevanja od drugih ne moremo pričakovati.

Izvršni svet je podprl prizadevanja za reševanje problematike v Železarni (ekonomičnost, produktivnost poslovanja) ter takojšnje izvajanje sprejetih ukrepov. Opozoril je, da je potrebno na ravni republike sprejeti opredelitev glede dejavnosti črne metalurgije - pod kakšnimi pogoji in v kakšnem obsegu

(Nadaljevanje 3. stran)

Republika Slovenija Skupščina občine Jesenice

Na osnovi 118. člena Statuta občine Jesenice (Uradni vestnik Gorenjske, št. 19/82 in 1/85) in poročila predsednice Izvršnega sveta Skupščine občine Jesenice o aktivnostih Izvršnega sveta in upravnih organov v času po 2. skupni seji je Skupščina občine Jesenice na 3. seji zbora združenega dela, 3. seji zbora krajevnih skupnosti in 3. seji družbenopolitičnega zbora 28. junija 1990 sprejela naslednjo

izjavo za javnost:

Delegati vseh treh zborov Skupščine občine Jesenice, zbrani na seji 28. junija 1990, resno opozarjamo, da bo v primeru, če avtocesta Hrušica - Vrba ne bo dokončana in sposobna za promet sočasno z odprtjem predora pod Karavankami, mesto Jesenice paralizirano v vseh vitalnih funkcijah in bodo nastopile izredne razmere.

Predor pod Karavankami je mednarodna obveznost Jugoslavije, zato zahtevamo, da se ta obveznost, upoštevajoč tudi avtocesto, dosledno izpolnjuje.

Magistralna cesta skozi mesto Jesenice je v tej ozki dolini edina prometna žila skozi mesto, v katerem prebiva več kot 20.000 prebivalcev. Mesto druge vzporedne poti nima. Podatki že sedaj kažejo, da je prometna varnost ogrožena, predvsem varnost otrok, saj so ob cesti osnovne šole, srednja šola, vrtci z nekaj tisoč otroki, bolnica in dva zdravstvena doma. Poleg tega bo otežkočeno delovanje podjetij, dostop z vpadnic na glavno magistralno cesto pa je že sedaj problematičen.

V primeru, da dela ne bodo dokončana sočasno, bodo podani razlogi za sprejetje ukrepov o prepovedi tranzitnega prometa skozi mesto, to pa pomeni, da tudi promet skozi predor ne bo mogoč.

Zato pričakujemo, da bo v odločitvah o nadaljnjih prioritetah pri gradnji slovenskih cest avtocesta Hrušica - Vrba določena kot prva prioriteta in bo temu sledilo tudi financiranje. Hkrati pričakujemo, da bodo tudi izvajalci maksimalno pospešili delo in ga dokončali v roku, to je v začetku junija prihodnjega leta.

Predsednik
dr. Božidar Brudar, dipl. ing.

Kako razumeti in pomagati

K predlaganim ukrepom za izboljšanje poslovnih rezultatov in dolgoročno sanacijo Železarn je že na seji Delavskega sveta Železarn Jesenice svoje mnenje podal tudi sindikat Železarn. Gre za pomembne zadeve, ki se kako zadevajo delavcev materialni in socialni položaj, zato smo tudi na sindikatu pripravili program, kako v teh razmerah pomagati delavcem in smo ga že predstavili.

Če smo bili do sedaj v veliki negotovosti, kaj bo z našo železarno in z našimi delovnimi mesti, če smo v preteklih mesecih z negotovostjo spremljali prizadevanja naših vodilnih delavcev za preprečitev stečajnega postopka, potem smo sedaj resno zaskrbljeni za našo prihodnost in prihodnost naših otrok, ki bodo v naslednjih nekaj letih zamaženi iskali zaposlitev v naši železarni. To nam je sedaj jasno. Nič več ne bo železarn, ki bi lahko zaposlovala šest in več tisoč delavcev, nič več železarn, ki bi nudila hrbet in oporo gospodarstvu in proračunu občine itd.

Ali se sedaj res potrjuje vse tisto, o čemer že mesece teče pogovor med železarji, ki zaskrbljeni komentirajo razpoložljive informacije, od Mc Kinseyeve študije do nekaterih izjav naših gospodarstvenikov in vladnih predstavnikov? Izgleda da! Konec je dolgoročnih načrtov, kako se postopoma prestrukturirati in končno je konec tudi negotovosti, kdaj se bo zgodilo, kar se je moralo zgoditi.

Že dolgo smo vedeli, da nas je za tako proizvodnjo, kot jo imamo v Železarni, preveč. Pričakovali smo, da se bomo prej ali slej tudi v naši železarni srečali z viški delavcev in z iskanjem novih zaposlitvenih možnosti za vsakega železarja, za katerega ne bo dela. To se je sedaj zgodilo. Marsikoga so ukrepi hudo prizadeli, čeprav gre v predlaganih ukrepih le za prisilni dopust ali lepše rečeno za čakanje na delo na domu. Danes je vsakomur jasno, da bo prej ali slej prišlo tudi do ugotavljanja viškov in morda tudi do trajne izgube dela. In kam potem?

To vprašanje si postavljajo marsikdo, ki je morda deset ali več let združeval

delo v Železarni. Ti delavci za spremeno stanje — pomanjkanje dela, pomanjkanje financ in za neučinkovito sporazumevanje z vladnimi institucijami — prav gotovo niso krivi. Krivi so le toliko, ker so v Železarni iskali in našli — sedaj pa bodo morda prav zaradi zvestobe tej organizaciji tudi izgubili delo in morda edini vir za preživljanje svoje družine. To nas najbolj skrbi. Tu bo treba najti rešitve in pomagati v vseh pogledih. Navsezadnje smo to železarno vendarle soustvarjali ljudje — delavci, zato moramo ustvariti sprejemljive možnosti za slehernega našega delavca, ki ga bodo doletele »tržne zakonitosti«.

Sedaj smo več ali manj dobro seznanjeni z zmanjšanim obsegom proizvodnje zaradi pomanjkanja naročil, s slabim likvidnostnim stanjem itd., zato tega ne bomo ponavljali. Zapisati pa želimo našo zahtevo do vseh vodilnih delavcev naše železarn in drugih odgovornih delavcev v našem poslovnem sistemu, v republiki in zvezi, da od njih pričakujemo kvalitetne rešitve, ki bodo v končni fazi pomenile dolgoročno socialno in materialno varnost delavcev.

Sedaj je čas, da se izkažejo posamezniki ali teami strokovnih delavcev, ki so v tem času pripravljeni prevzeti veliko odgovornost, kako naprej. Prepričani smo, da imamo take ljudi tudi v Železarni, zato je sindikat dal podporo vodstvu železarn, ki pa se mora najkasneje v treh mesecih izkazati z ustreznimi rezultati na področju pridobivanja naročil, zmanjševanju stroškov poslovanja, boljši organizaciji dela in povečani odgovornosti za nedoseganje predvidenih rezultatov.

V tem smislu prepuščamo iniciativo stroki in strokovnjakom, na sindikatu pa bomo poizkušali pomagati in svetovali delavcem, ki bodo v tem času potrebovali pomoč. Na poslovnem kolegiju smo se tudi dogovorili, da so na kadrovskem sektorju zadolženi delavci, predvsem so to kadroviki, ki bodo lahko reševali konkretne zadeve delavcev od upokojevanja, socialne pomoči, prekvalifikacije in podobno. Sodelovanje vseh razpoložljivih služb v Železarni, ki se ukvarjajo s problematiko kadrov, bo izboljšalo in pospešilo reševa-

nje občutljive problematike, s katero se sedaj srečujemo.

Za pomoč in sodelovanje smo se 26. 6. 1990 z nekaterimi predlogi pisno obrnili tudi na Občinski izvršni svet Jesenice in Svet zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Oba dopisa, v katerih smo v nekaj točkah nakazali pričakovano sodelovanje in pomoč, v celoti objavljamo.

Problematika ob drastičnem zmanjšanju proizvodnje v Železarni Jesenice

Sindikat Železarn Jesenice ob drastičnem zmanjšanju proizvodnje v Železarni Jesenice predlaga naslednje oblike sodelovanja in konkretne rešitve:

1. Pomagati pri zaposlitvi odvečnih delavcev (Livarna in ostali)
 - tunel in drugod — posredovanje na Zavodu za zaposlovanje.
2. Socialni program in materialna varnost delavcev
 - subvencioniranje stanarin
 - druge oblike socialne pomoči
 - zadržati ali omiliti pričakovano povečanje cen stanarin in komunalnih storitev.
3. Razbremenitev gospodarstva s prispevki
 - v občini 5 % od sedanjih skupnih prispevkov
 - v republiki 15 % od sedanjih skupnih prispevkov.
4. Za delavce, ki bodo na prisilnem dopustu, naj ne bi plačevali prispevkov iz osebnih dohodkov.
5. Solidarnostne dnine bi obračunali v kasnejših mesecih.
6. Pomagati tistim, ki se ukvarjajo s popoldanskimi obirji, da bi odprli redno dejavnost.

Predlagamo ustrezna posojila, lokalno oziroma prostor, oprostitve davkov in podobno.

Isto velja tudi za kmetijsko dejavnost.

Prisilni dopust

Problematika pošiljanja delavcev na prisilni dopust je vsak dan večja. Tudi

v Železarni Jesenice bo zaradi pomanjkanja dela odšlo na prisilni dopust s 1. 7. 1990 okoli 1500 delavcev.

V zadnjem času se vse pogostje uporablja prisilni dopust za premošanje težav ob pomanjkanju dela. Določila so opredeljena v 29. členu republiškega zakona o delovnih razmerjih in v 33. členu se ne sprejete splošne pogodbe. Določila so slaba, delavci pa so v posebno negotovem položaju, zato bi odgovorni morali začeti aktivnosti za natančnejša določila v zvezi s tem.

Določiti je treba nadomestila za vse oblike, čas trajanja, posledice itd., predvsem pa naj se točno opredelijo:

— razlogi za prisilni dopust,

— kriteriji za določitev delavcev, ki morajo na prisilni dopust,

— nadomestilo osebnih dohodkov v času prisilnega dopusta,

— neplačevanje prispevnih stopenj iz osebnih dohodkov delavcev, ki so na prisilnem dopustu,

— čas trajanja ukrepov.

Prosimo, da nas o naslednjih aktivnostih in možnostih za rešitev teh vprašanj čimprej obvestite.

Pričakujemo, da bomo v naslednji številki Železarnja lahko objavili odgovore na postavljene pobude, kajti jesenski čas bo brez sodelovanja vseh odgovornih še težji.

SINDIKAT ŽELEZARNE

Sestanek z delavci Jeklarne 1

Na pobudo predsednika sindikata Jeklarne 1 Stanka Kolaca in zaupnikov s tega področja smo se v torek, 3. julija, sestali s skupino delavcev Jeklarne 1 oziroma kontiliva. Že dalj časa trajajoča kriza, stalno premeščanje, ustavljanje in zaganjanje naprav in velika negotovost, kako vnaprej, je tudi v tem okolju začela medsebojne odnose in odprla vrsto vprašanj, na katera delavci niso dobili ustreznega odgovora.

Zgodnja jutranja ura ni bila ovira za sestanek, na katerem je poleg predsednika sindikata Železarn Jesenice sodeloval tudi vodja kontiliva Anton Albreht. Polna sejna dvorana delavcev iz vseh treh izmen je preko svojih zaupnikov zahtevala odgovore predvsem na naslednja vprašanja:

1. Kaj je z osebnimi dohodki jeklarjev (včasih so bili za 20% boljši od ostalih)?
2. Že nekaj časa ni otežkočenih dodatkov — tudi ur za manjkajoče ni, pa nadur itd.
3. Odnos vodilnih delavcev je slab in neprimeren. Vedo, da tudi sami delajo napake, vendar bi bilo bolje, da se ta odnos popravi, so predlagali. (Preveč je premeščanj — včasih brez potrebe, hitrih, nepremišljenih besed, reakcij itd.)
4. Veliko pripomb je usmerjenih na vzdrževanje in vzdrževalce delovnih naprav. Tu bi morali zaostri odgovornost za uspešno in pravočasno popravilo, so poudarili!
5. S higieno v obratu so zelo nezahtovljivi. V starem delu bi morali opraviti vsaj najnujnejša popravila v umivalnicah in sanitarijah.

Tudi odpuhovanje silicijevega prahu je treba urediti. Albreht je zagotovil, da bo to prav kmalu rešeno.

6. Najbolj pa jih skrbi prihodnost. Predvsem, ali delo bo ali ne bo! O tem so slabo obveščeni. Pričakujejo, da bo znanje bolj upoštevano in cenjeno — sedaj so priča le zniževanju števila delavcev na posameznih napravah, kot npr. na kontilivu. Sprašujejo, ali so vodilni delavci dobili kakšno nagrado, ker so zmanjšali število delavcev na kontilivu?

7. Več pozornosti bi morali nameniti invalidom in starejšim delavcem, predvsem premeščanju in nagrajevanju!

Že uvodoma smo bili opozorjeni, naj se držimo sindikalnih vprašanj in naj ne posegamo na področje vodenja proizvodnje. To načelo vsekakor kaže spoštovati, vendar so medsebojni odnosi tista skupna točka, ki jo moramo upoštevati oboji, vodstvo in delavci, če želimo dosegati rezultate, ki jih v končni fazi vendarle namenimo tudi človeku — delavcu. Tako bomo vsi, tudi vodilni, lahko črpali vsak svojo in skupno materialno in socialno varnost in motivacijo.

V živahni razpravi, v kateri je sodelovalo precej delavcev, je bilo ob zaključku čuti razbremenitev, saj so delavci končno povedali tisto, kar jih teži. Tudi to jim veliko pomeni, so poudarili.

Nekaj odgovorov so od predsednika sindikata Železarn in vodja kontiliva že dobili, ostale pa jim bomo posredovali nekoliko kasneje. To je obljubil tudi obratovodja Ravnik, ki je v tem času intenzivno pripravljala delovni program, s katerim mora tudi Jeklarne 1 z minimalnimi stroški doseči načrtovano proizvodnjo. Za tako proizvodnjo je Ravnik najodgovornejši delavec, vendar pa bodo ti cilji lažje uveljavljivi, če jih bodo s poznavanjem in razumevanjem problemov pomagali uresničevati tudi delavci. Dobili smo vtis, da ta pripravljenost je!

Predsednik sindikata podjetja Železarna Jesenice Edo Kavčič

Bralcem in dopisnikom Železarnja

V skladu s sanacijskimi prizadevanji naše Železarn moramo tudi na uredništvu Železarnja zmanjšati stroške. Sicer nepriljubljena, vendar v teh razmerah najboljša rešitev je, da Železarn izhaja kot štiri-najstrednik.

Prosimo, da to upoštevate in pravočasno oddate gradivo.

Uredništvo

Nobenega zanimanja za informacije iz prve roke

V ponedeljek, 9. julija, smo s člani poslovnega odbora že tretjič zamažali na delavce Železarn in na ostale občane, ki jih zanima, kaj se dogaja v Železarni, ali bi se radi pogovorili o kakšnem svojem problemu. Zakaj takšno nezanimanje v teh odločitvah in težkih dnevih, ni jasno.

Zato smo za mnenje vprašali kar podpredsednika poslovnega odbora Janeza Poljšaka, ki je dejal, da je verjetno osnovni vzrok za takšno nezanimanje to, da nam je neposredno informiranje še vedno preveč tuje. Mogoče je nekoliko neprimeren tudi čas, vendar članom poslovnega odbora zaradi dinamike dela in rednih obveznosti najbolj ustreza.

Viđeti je tudi, da posamezne informacije še vedno nastajajo v istih krogih in se iz njih tudi širijo. Te informacije smo želeli presekati z neposrednim in odkritim pogovorom, kjer bi lahko probleme večplastno obdelali. Tako pa psihološka vojna v stilu »govori se« se traja in postavlja pod vprašaj pravilnost uvedbe teh govorilnih ur, kot jim nekateri pravijo. V poslovnem odboru nameravajo počakati do konca dopustov, potem pa bodo verjetno potrebne kakšne spremembe.

Razmišljali so tudi o odprtem telefonu, vendar taka oblika neposrednega komuniciranja še ne pride v poštev. Telefonski klici so preveč anonimni in bi hitro zgoreli svoj namen. Odkrit pogovor iz oči v oči je bolj primeren, toliko bolj, ker za sogovornika nima nobenih posledic.

Ponedeljkovo priložnost smo izkoristili za pogovor o usodi Livarne in rekonstrukciji Valjarne bluming štel. Glede Livarne je podpredsednik dejal, da je v fazi ustavitve, kar pomeni, da izdelke livarjev naročajo drugje. Pregledali so tudi predlog, da se določeno število delavcev jeklolivarne organizira kot podjetje v okviru inkubatorja.

Ustavev livarne je sedaj v fazi, ko so delavci na prisilnem dopustu. To izhaja iz sanacijskih ukrepov Železarn, katerih prvi del je orientiran na proizvodnjo s tekočim pozitivnim poslovanjem. Drugi del, preoblikovanje in prestrukturiranje Železarn, pa je še v obdelavi. Preobrazba oziroma prestrukturiranje naj bi šlo v dveh oziroma treh smereh: metalurška dejavnost, storitvene dejavnosti in izločena javna podjetja. Potrebno bo tudi dokvalificiranje in prekvalificiranje delavcev, v dveh letih naj bi se v take izobraževalne programe vključilo okrog devetsto delavcev.

Glede rekonstrukcije Valjarne bluming štel je dejal, da reorganizacija Železarn rekonstrukcije ne zadržuje in da se bo po pripravi, ki so v teku, začela izvajati naslednje leto.

L. Kos

Izobraževalna dejavnost v Slovenskih železarnah v študijskem letu 1989/90

V letošnjem študijskem letu je potekalo izobraževanje vodilnih in vodstvenih delavcev v okviru Slovenskih železarn v smislu nadaljevanja že začeti izobraževalnih oblik v preteklem letu. Pri izboru izobraževalnih vsebin za seminarje in predavanja smo sledili tekoči problematiki, ki se je v tem času pojavljala v slovenskem gospodarskem prostoru, pri tem pa smo ves čas upoštevali značilnosti dejavnosti članic Slovenskih železarn.

Glede na opravljeno analizo izobrazbene strukture vodilnih in vodstvenih delavcev (z 61,5 % je zastopana tehnična usmeritev), smo dali tudi v letošnjem študijskem letu v izvedenem izobraževalnem programu poudarek znanjem, ki so pogoj za uspešno opravljanje poslovnih funkcij načrtovanja, organiziranja, vodenja in kontrole ter izvajanju poslovnih funkcij na področju proizvodnje, marketinga in procesa kadrovanja.

Zaradi večje nazornosti predstavitev izobraževalne dejavnosti za vodilne in vodstvene delavce v okviru SZ, bomo leto na leto izvedenih temah, ki so bile obdelane v obliki seminarjev in predavanj v študijskem letu 1989/90.

1. V okviru osnovnega seminarja za poslovne kadre so bile obravnavane naslednje teme:

(seminar je bil v štirih delih od januarja do junija 1990 na Bledu, udeležilo se ga je skupno 32 slušateljev)

- Osnove poslovanja podjetja (dr. Rudi Rozman)

- Poslovne funkcije (načrtovanje, organiziranje, kontrola in vodenje) in razvoj poslovanja (dr. Rudi Rozman)

- Organiziranje poslovanja podjetja z vidika projektnih in hierarhičnih organizacijskih oblik (dr. Rudi Rozman)

- Pomen izdelave strategije podjetja za njegovo uspešno poslovanje (dr. Rudi Rozman)

- Cilj in pomen trženja z industrijskimi izdelki (mag. Peter Tomšič)

- Trženje kot temeljni sestavni del načrta poslovanja podjetja (mag. Peter Tomšič)

- Strategija, načrt in kontrola trženja (mag. Peter Tomšič)

- Osnove vrednostne analize pri iskanju možnosti za povečanje uspešnosti podjetja (Viktor Hribar)

- Operativne finančne funkcije v podjetju (mag. Andrej Cetinski)

- Vzroki inflacije in ocena najnovejših stabilizacijskih ukrepov (mag. Andrej Cetinski)

- Aktualni problemi financiranja znotraj podjetja s praktično predstavitevjo (mag. Andrej Cetinski)

- Kultura poslovanja v podjetju (dr. Edvard Konrad)

- Metode operacijskih raziskav in modeli spremljanja zalog (mag. Tone Britošek)

- Novosti in trendi razvoja na področju lovdjenja doma in v svetu (Branko Joner)

- Vloga in pomen motivacije za uspešnost (dr. Bogdan Lipičnik)

- Načrtovanje in kontrola stroškov v ju (Marko Lozej)

- Informacijski sistem in informacijska tehnologija (dr. Jože Gričar)

- Kolektivne pogodbe in zakonodaja o delovnih razmerjih (Gregor Miklič)

- Delavsko delničarstvo v ZDA in pri nas (Uroš Korže)

- Kakovostne priprave za Evropo 1992 (Lotar Kozina)

- Ogled praktičnega primera - izobraževalnega filma s področja uspešnega poslovanja

- Mednarodni marketing in management (dr. Feliks Turel)

2. Načrtovanje kariere in razvoja vodilnega tima (predavanje: dr. Barrie Hopson)

(3.10.1989 - Ljubljana - 28 udeležencev)

3. Tehnike ustvarjalnega mišljenja (seminar: dr. Vid Pečjak)

(27. marec 1990 - Škofja Loka - 26 udeležencev)

4. Seminar o načrtovanju v podjetjih (31. maj - 1. junij 1990 - Cerklje - 25 udeležencev)

V letošnjem letu sta dve skupini vključili seminar za poslovne kadre. Ob koncu seminarja so vsi slušatelji pripravili seminarske naloge, v katerih so obdelali problematiko posameznih delovnih enot. Naloge so bile podjetniško usmerjene, nekatere pa so obravnavale tudi področje reorganizacije sedanega podjetja.

S pomočjo vprašalnikov ob koncu seminarjev in razgovora s slušatelji smo ugotavljali mnenje slušateljev o vsebini in izboru predavanj izobraževalnih vsebin. Slušatelji so bili z izborom predavanj tudi na seminarju zadovoljni, prav tako pa tudi z razdelitvijo seminarja na štiri časovno ločene enote, kar je omogočilo vsakokratno skoraj 100 % udeležbo.

V letošnjem letu smo seminar iz strateškega in inovativnega poslovanja, ki ga namenjamo direktorjem podjetij, združili s četrtim delom osnovnega seminarja za poslovne kadre. Direktorje podjetij in vodje služb za marketing smo povabili na predavanje o mednarodnem marketingu in managementu, ki smo ga organizirali v Verigi v Lescah.

Letos je že četrto leto zapored potekal seminar o načrtovanju v podjetjih. Izvedli smo ga v sodelovanju s Splošnim združenjem črne in barvaste metalurgije in livarn Slovenije. Seminarja so se poleg Slovenskih železarn udeležile še ostale članice združenja.

Z namenom, pripraviti načrt izobraževanja za naslednje leto, so bili v mesecu maju opravljeni razgovori z vodji izobraževalnih centrov, kadrovskih služb in nekaterimi strokovnimi delavci SZ. Rezultati razgovorov so opozorili na naslednje:

Novi zakon in plače za junij

Zopet smo dobili nov zakon, ki določa pravila za izplačevanje osebnih dohodkov. Zakon je enostaven, kljub temu pa se pri njegovem izvajanju zatika.

Najbolj problematičen je odgovor na vprašanje, kaj šteje za nepokrito izgubo v letu 1989. Odgovor na to vprašanje bo ključnega pomena tudi za plače v Železarni. Če bodo kriteriji za presojo izgube pokazali, da našo izgubo lahko obravnavamo kot pokrito, tedaj bomo imeli pravico prilagajati plače našim

finančnim zmognostim. V nasprotnem primeru bo naša plača omejena na 90 % povprečnih zneskov, ki smo jih izplačali od decembra 1989 do maja 1990.

Slovenska vlada se ne strinja z določili tega zakona. Skupščini bo predlagala drugačne rešitve. Kakšni bodo ti predlogi, je še popolna neznanka, prav tako je vprašljivo tudi termin sprejema ukrepov, ker bodo gotovo postavljene ovire s strani zveznih organov.

Zaenkrat ni jasno, ali se bo kot izhod v sili še vedno lahko uporabljal z jamčeni osebnim dohodkom. V Sloveniji je bil ta zakon široko uporabljen. Tudi v Železarni se nam zdi primeren. Osebnostno porabo omejuje v zmernih mejah, tako da ne vpliva na pojav nove inflacije, istočasno pa zahteva od podjetij, da zagotovijo določeno raven materialne in socialne varnosti vsakega delavca. Kot rečeno, še ne vemo, če ga bomo lahko tudi v prihodnje uporabljali.

K sreči so stvari dogovorjene glede osebnega dohodka za junij. Služba družbenega knjigovodstva bo potrjevala izplačila, ki ne bodo večja od osebnega dohodka za maj. Osebnostni dohodek za Železarno smo že izračunali. Točno povprečje na delavca še ni znano, skupna vsota pa je malenkost manjša kot za maj.

Republika vlada je začela uresničevati načrt zmanjševanja obremenitev gospodarstva. Ta mesec so se zmanjšale prispevne stopnje iz osebnega dohodka za 0,86 % (kar vpliva na neto OD 1,58 %), manjši pa so tudi nekateri prispevki iz drugih virov. Minimalno zmanjševanje prispevnih stopenj je sprejeto tudi v jeseniški občini, vendar ta mesec sprememba še ni obračunana zaradi kasnitve objave.

Bruto postavke osebnega dohodka so ostale ta mesec nespremenjene. Ti isti z enakim učinkom in enakim številom ur dela bodo prejeli nekaj dinarjev večji osebni dohodek kot za maj, seveda pa je precej takih, ki so v maju delali na praznik ali pa imeli en dan dela več. Zanje je razumljivo junijska plača manjša od majske. Manjša bo seveda tudi za vse tiste, ki so imeli v maju nadure, v juniju pa ne. Takih je kar precej, saj se je število nadur zopet krepko zmanjšalo.

Glede na omejitve plač v naslednjih mesecih smo najbrž z izračunano višino lahko zadovoljni. Tega pa ne moremo reči za našo finančno situacijo. Dotok denarja je še vedno premajhen. Račun je blokiran in v tem primeru je treba spoštovati vrstni red izplačil. Osebnostni dohodek bo izplačan, ko se bodo natekla zadostna sredstva za pokritje osebnega dohodka in vseh izplačil, ki morajo biti izvedena pred osebnim dohodkom. Danes tega dneva ni mogoče napovedati, vsi pa upamo, da bo čimbljše 16. juliju.

Oddelek za nagrajevanje
Rafko Penič

0 Iskri Unitel in Železarni

(Nadaljevanje s 1. strani)

naj se ta dejavnost - panoga razvija. Hkrati je potrebno v tem prehodnem času, ko sistemskih rešitev ni, v republiški skupščini opredeliti odnos države do javnega sektorja. S to problematiko je bil seznanjen tudi delegat jeseniške občine v zboru občin Matjaž Peskar, ki je pobude posredoval tudi na zadnji seji republiške skupščine.

Na tretji seji Izvršnega sveta so imenovali tudi delovno skupino, ki bo pripravila socialni program za občino Jesenice. Vodi jo direktor Centra za socialno delo na Jesenicah Božo Pogačar, kot prvo nalogo pa si je zadala obiske v podjetjih, ki so letošnje poslovanje sklenila z izgubo.

Na četrti seji, o kateri bomo poročali prihodnjic, pa sta na dnevnem redu osrednji točki: izvajanje projekta Karavanke in gradnja avtoceste ter problematika zaposlovanja in brezposelnosti v občini Jesenice. Kot so nedavno povedali predstavniki Cestnega inženiringa, bo avtocesta zgrajena pol do enega leta po dokončanju predora Karavanke. To predstavlja po eni strani neuresničitev zagotovil še iz letošnjega leta, po drugi strani pa problem, ko bi bilo življenje v mestu (saj magistralska cesta teče skozi center mesta) nemogoče. Ogrožena bi bila tudi varnost ljudi, še posebej otrok.

V kolikor bi prišlo do take situacije, bodo podani razlogi, da se omeji tranzitni promet skozi mesto, to pa pomeni, da tudi promet skozi predor ne bo mogoč.

slednjimi zahtevami: najnižje nadomestilo OD v času prisilnega dopusta je 2.000 din, redno se izplačujejo osebni dohodki, izplača se regres, do naslednje seje se pripravijo osnove socialnega programa z možnostjo zagotovitve sredstev za pomoči iz sklada skupne porabe.

Delavski svet je sprejel sklep, naj predloge delegatov delavskega sveta in ostale predloge sindikata, ki niso zajeti v sklepih, vodstvo upošteva pri operativni realizaciji programa.

Predsedniku poslovnodnega odbora in podpredsednici poslovnodnega odbora za trženje poteče mandat, zato je potrebno izvesti razpisno postopka. Za izvedbo razpisnega postopka za imenovanje predsednika PO je delavski svet imenoval petčlansko razpisno komisijo v sestavi: Irena Cepič, Janez Rozman, Stane Martinuš, Vinko Pogačnik in Stane Sedlar. Za izvedbo razpisnega postopka za imenovanje podpredsednika PO za področje trženja pa razpisno komisijo v sestavi: Anton Albreht, Bogdan Marinkovski, Janez Pavlin, Dušan Sikošek in Boris Smolej. Razpisa bosta objavljena v javnih glasilih in trajata 15 dni.

Delavski svet je imenoval Martina Šketa za novega člana Železarne Jesenice v Medobčinski gospodarski zbornici za Gorenjsko.

Pod točko razno se je delavski svet seznanil s pobudo družbenega pravobranilca samoupravljanja o dopolnitvi samoupravnih aktov za nemoteno izvajanje 7. člena Zakona o delovnih razmerjih ter s predlogom o imenovanju Maruše Drplje za vršilko dolžnosti direktorice Sektorja za gospodarjenje, študije in informatiko.

CSI-MZ

Obvestila kolektivu

Razpored dežurnih Železarne

IME IN PRIIMEK	DAN DEŽURSTVA	NASLOV	TELEFON
Branko Strmole Predelava valj. trakov	16. 7. 1990	Sebenje 18, Zasip	77-704
Martin Šketa Ploščati program	17. 7. 1990	Alpska 1, Bled	77-130
Lado Šketa Strokovni sodel. PO	18. 7. 1990	Alpska 1, Bled	77-136
Albina Tušar DSSS	19. 7. 1990	Jesenice, Blejska Dobrava 16/b	84-403
Franc Vičar Okrogli program	20. 7. 1990	Rodine 51, Okrogli	80-035
Ivan Voh Splošni sektor	21. 7. 1990	Dovje 10/i, Mojstrana	/
Drago Finžgar Valjarna žice in prof.	22. 7. 1990	Begunje 128/b	73-831
Ivanka Zupancič Družbeni standard	23. 7. 1990	Cesta revolucije 2/b, Jesenice	81-655
Emil Ažman Sektor inženiring	24. 7. 1990	Breg 129, Zirovnica	80-318
Slavko Ažman Sektor za razvoj in razis.	25. 7. 1990	Rikljičeva 11, Bled	/
Božidar Bartelj Poslovodni odbor	26. 7. 1990	Zabreznica 44/b, Zirovnica	80-726
Janez Begeš Elektrode	27. 7. 1990	Na Trati 59, Lesce	74-766
Janez Biček Taličnice	28. 7. 1990	Udarna 9, Jesenice	83-193
Franc Brelih Tehnične dejavnosti	29. 7. 1990	Kurirska 3, Jesenice	81-612

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
Ponedeljek - 16. 7. Torek - 17. 7. Sreda - 18. 7. Četrtek - 19. 7. Petek - 20. 7. Sobota - 21. 7. Nedelja - 22. 7.	Tibor Zavrl Franc Bassanese Miha Šlibar Milan Kambič Aleš Robič Janez Vehar Igor Logar	Alojz Lebar Vlado Repe Zvonko Medja Primož Žvab Janez Sušnik Janez Otrin Franc Nečimer
Ponedeljek - 23. 7. Torek - 24. 7. Sreda - 25. 7. Četrtek - 26. 7. Petek - 27. 7. Sobota - 28. 7. Nedelja - 29. 7.	Bogomir Svetina Anton Burja Zdravko Smolej Mitja Benedičič Dušan Bak Pavel Žmitek Martin Brumat	Franc Arnež Milan Ravnik Božidar Černe Janko Cerkovnik Alojz Varl Rajko Puš Franc Novak

Služba obratne ambulante

Od 16. do 21. julija bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta dr. Ivica Vreš. Dispanzer za borce od 6.30 do 7.30.
POPOLDNE: II. obratna ambulanta dr. Alenka Katnik Škerjanc in III. obratna ambulanta dr. Bernarda Benedik Tili.
V soboto, 21. julija, samo dopoldne: II. obratna ambulanta dr. Alenka Katnik Škerjanc in III. obratna ambulanta dr. Bernarda Benedik Tili.
Zobne ambulante:
DOPOLDNE: II. zobna ambulanta dr. stomat. Alojz Smolej. I. zobna ambulanta zaradi letnega dopusta ne dela!
POPOLDNE: III. zobna ambulanta dr. stomat. Ljudmila Krivec Gasar.
V soboto, 21. julija, samo dopoldne: III. zobna ambulanta dr. stomat. Ljudmila Krivec Gasar.
V kartoteki obratnih ambulanz sprejemajo zdravstvene izkaznice v dopoldanskem času od 6. ure do 10.30 in v popoldanskem času od 12. ure do 17.30. Ambulanta sprejema nujne primere neprekinjeno od 6. do 19. ure.

Od 23. do 28. julija bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: II. obratna ambulanta dr. Alenka Katnik Škerjanc in III. obratna ambulanta dr. Bernarda Benedik Tili.
POPOLDNE: I. obratna ambulanta dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta dr. Ivica Vreš. Dispanzer za borce od 13. do 14. ure.
V soboto, 28. julija, samo dopoldne: I. obratna ambulanta dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta dr. Ivica Vreš.
Zobne ambulante:
DOPOLDNE: Zaradi letnih dopustov zobna ambulanta ne dela!
POPOLDNE: II. zobna ambulanta dr. stomat. Alojz Smolej.
V soboto, 28. julija, samo dopoldne: dr. stomat. Alojz Smolej.

Dežurni v Vatrostalni

Dežurni Vatrostalne je od petka, 6. junija od 14. ure, do ponedeljka, 9. junija, do 6. ure zjutraj in od petka, 13. julija od 14. ure, do ponedeljka, 16. julija, do 6. ure zjutraj dosegljiv po telefonu 32-79.

Pogled v peč (foto: Mira Koienik)

Delavke in delavci, novinarji in drugi zainteresirani občani

Informacijski tokovi gredo mnogokrat čudno pot in za sabo pušča tudi nezaželene posledice. To pa ne koristi niti podjetju niti posamezniku, pač pa navadno vnaša razdor in negotovost. Zato se je vodstvo Železarne odločilo, da vpelje posebno informacijsko metodo.

Vsak ponedeljek je od 14. do 15. ure v sejni sobi glavne pisarne organiziran informacijski biro.

Na postavljena vprašanja bodo odgovarjali: predsednik in podpredsedniki poslovnodnega odbora ter direktorji Železarne Jesenice.

Zahtevnejše odgovore bomo objavili v Železarni.

Ali so si livarji to zaslužili?

Livarna na Jesenicah je konec leta 1989 praznovala 100-letnico svojega obstoja. Proslava tega visokega jubileja je potekala ekonomski situaciji primerno, to je zelo skromno.

Moj namen ni, da bi pisal zgodovino livarne, bolj me boli to, da livarno na Jesenicah dokončno zapiramo, in to s 1.8.1990, po predlogu poslovnodnega odbora in po sklepu centralnega delavskega sveta z dne 28.6.1990. Pravi jo, da smo to morali pričakovati. Res je.

Že leta 1969 - ko smo ustanovili SOZD Slovenske železarne in smo takrat zaprli svojo livarno, ki je odlično vse vrste kokil in kokilnih podov ter lijakov za martinarno - že takrat je glavni direktor jeseniške železarne, zbranim livarjem dejal, da kdor misli, da bo šel v pokoj kot livar - kalupar, ta se moti. Vendar se je takrat zmotil direktor, saj je od takrat pa do danes odšlo iz livarne pet generacij livarjev v zaslužni pokoj.

Po 21. letih, ko je še vedno v vrhovih jeseniške železarne telo, da livarne ne potrebujemo, se je le zgodilo.

lo, da jo ukinjamo. Ukinjamo pa jo na zelo nečloveški način. Nihče od članov PO ali vodja ETE Taličnic ni našel urico časa, da bi se livarjem zahvalil za dolgoletno delo v livarni in Železarni Jesenice. Spoštovani poslovodniki in vodja Taličnic, ali ne veste, da je v tem 61-članskem kolektivu več kot 20 delavcev, ki v livarni delajo že dvajset let in več. Niste imeli časa za besede zahvale, pozabili ste, ali pa niste imeli poguma, da bi tem delavcem pogledali v oči in se jim zahvalili za njihov trud; če ne za sedaj pa vsaj za preteklost. Verjemite, to livarje boli in se počutimo zapostavljeni kot crknjen pes za plotom.

Zato vsi sodelavci, bivši in sedanjí, pozabite na kľofuto, ki ste jo dobili ob ukinitvi livarne. Bodite ponosni, da ste delali v kolektivu, ki je obstajal celih 100 let in so se drugi na vaš in naš račun debelili. Še enkrat hvala vam vsem za vse, kar ste storili za dobrobit celotnega železarskega kolektiva.

Delovodja jeklolivarne
Anton Avbar

Seja delavskega sveta

Delavski svet Železarne zadnje čase sprejema številne pomembne sklepe, vendar je bila 7. seja 28. junija še posebej pomembna, saj je bil pred delegati program ukrepov za izboljšanje poslovnih rezultatov in dolgoročno sanacijo Železarne Jesenice (objavljen v prejšnji številki Železarni). Seje so se udeležili tudi najvišji predstavniki občine - predsednik Občinske skupščine, predsednica in podpredsednik Izvršnega sveta občine - ter številni novinarji.

Za razliko od prejšnjih sej je bila tokrat razprava kar živahna. Danij je bilo nekaj pobud in postavljenih precej vprašanj.

Delegat iz obrata Energetika je predlagal, da se zagotovi dosledno in pravočasno javljanje sprememb o odjemu električne energije in zemeljskega plina (predvsem od velikih porabnikov kot so HVB, VBS, J1 in J2), s čimer bomo lahko uveljavljali plačevanje manjših stroškov odjema električne energije in zemeljskega plina.

Delegat iz Livarne je predlagal, naj poslovodni odbor še enkrat premisli o ukinitvi Livarne in prouči možnost njegovega nadaljnjega obratovanja na osnovi razlogov, ki jih je navedel.

Edeji od ukrepov izboljšanja poslovanja je po mnenju našega delegata v DS Železarne Store tudi zagotavljanje večje zanesljivosti proizvodnje. To bi lahko dosegli tudi z ustanovitvijo strokovne skupine, ki bi bila ves čas na razpolago za reševanje problemov v proizvodnji.

Glede na to, da se je organiziranost storitvenih dejavnosti že nekajkrat spremenila, ne preveč uspešno, je delegat iz Vzdrževalnih obratov menil, da je treba natančno opredeliti odgovornost in čas ugotavljanja odgovornosti predlagateljev tokratne reorganizacije. Opozoril je tudi na nujnost rekonstrukcije stekla.

Delegati so opozorili tudi na nujnost priprave socialnih programov, ki pa ne

morejo biti samo naloga Železarne, ampak celotne občine oz. občinskega izvršnega sveta. Predsednica Izvršnega sveta je pojasnila, da je Izvršni svet že imenoval strokovno delovno skupino, ki bo pripravila socialni program za celotno občino.

Delavski svet je potrdil program ukrepov za izboljšanje poslovnih rezultatov in dolgoročno sanacijo Železarne Jesenice (objavljen v prejšnji številki Železarni) z nekaterimi dopolnili.

V času prisilnega dopusta (čakanja na delo doma) pripada delavcu nadomestilo osebnega dohodka v višini 70 % osnove osebnega dohodka, povečanega za dodatek na leta.

Delavec na prisilnem dopustu mora biti dosegljiv v naslednjih 12 do 24 urah po vpoklicu, oziroma se mora javiti na dan in uro, ki sta navedena v obvestilu.

Dogovor med sindikatom Železarne in poslovnim odborom o uresničitvi drugega dela napredovanja na delovnem mestu in strokovnega razvoja se odloži, dokler ne bo mogoče za osebne dohodke nameniti večja sredstva. Ne glede na to so ETE in sektorji dolžni opraviti ažuriranje podatkov za vse stimulacije po sedaj veljavnih lestvicah.

Sindikat Železarne se je strinjal s programom in dopolnilnimi razlagami, vendar s pogojem, da se izpolnijo njegove zahteve s področja socialne varnosti. Delavski svet je soglašal z na-

Poslovanje Slovenskih železarn v maju

Pred analizo poslovanja v mesecu maju je potrebno omeniti, da je Železarna Jesenice svoje poslovanje ovrednotila do 28. maja in ne do zaključka meseca. Tako so rezultati, ki se prikazujejo v tabelah in analizi, nekaj odstotkov nižji, kot bi bili ob zaključku celotnega meseca.

Proizvodnja

Proizvodnja surovega jekla je v maju dosegla 42.400 ton in je najnižja v tem letu. Vzroki za to so: zmanjšana proizvodnja zaradi remonta v Železarni Jesenice, v Štoreh pa so dosegli sorazmerni mesečni načrt in najvišjo proizvodnjo v tem letu. V kumulativni zaostajamo za 4 % za načrtom in za 6 % glede na lansko obdobje.

V tem mesecu je bila tudi (do sedaj) najnižja proizvodnja in prodaja končnih izdelkov. Železarni sta dosegli 76 % in predelovalke 75 % mesečnega načrta. V kumulativni proizvodnje zaostajamo za 11 % za načrtom in za 6 % glede na lansko obdobje. Najslabše izpolnjuje zastavljeni načrt v Verigi, najuspešnejši pa sta v tej slabi situaciji Železarna Jesenice in Žična.

Prikazana je skupna proizvodnja in prodaja končnih izdelkov črne metalurgije v petih mesecih letos in v lanskem letu. Ocene kažejo, da je fizični obseg za 2 % nižji kot v lanskem letu. Glede na lansko obdobje je skupna proizvodnja nižja za 2 % (Jesenice -4 % in Štore +5 %). Jesenice so povečale proizvodnjo toplo valjanega traku, hladno valjane pločevine in traku, pločevine in traku za elektrotehniko in hladno oblikovanih profilov.

V Štoreh so povečali proizvodnjo betonskega jekla, višja pa je tudi osnovna proizvodnja valjanega paličastega jekla.

Prodaja

Prodaja končnih izdelkov

Kumulativni obseg prodaje je 214.382 ton. Glede na lansko obdobje je nižji za 7 %, ostaja pa na nivoju proizvodnje, tako da se ne ustvarjajo velike zaloge končnih izdelkov.

Razvidno je, da je upadla prodaja končnih metalurških izdelkov na domačem trgu za 18 % (Jesenice -13 %, Štore -28 %), izvoz pa se je povečal za 60 % (Jesenice +42 %, Štore +100 %).

Štore so povečale prodajo osnovnega izdelka - valjanega paličastega jekla tako na domačem kot na tujem trgu. Na Jesenicah se je na domačem trgu povečala prodaja HV-pločevine in traku ter pločevine in traku za elektrotehniko, v izvozu pa valjana žica, TV-trak (600 mm) in TV-pločevina (3 mm).

Zunanja vrednostna realizacija

Vrednost zunanje realizacije v maju je znašala 363 mio din ali 51,8 mio DEM. V letošnjem letu je to najnižja mesečna realizacija. Posebno nizke rezultate so glede na mesečni načrt dosegli na Jesenicah (85 %) in v Tovilu (49 %). Kumulativni podatki kažejo, da za načrtom najbolj zaostajata Žična in Tovil, najboljše rezultate glede na načrt pa dosegata Plamen in Železarna Jesenice.

Izvoz

V izvozu smo dosegli v letošnjem letu 72.800 ton in še vedno narašča. Glede na lansko obdobje je izvoz višji za 53 %. Železarne so v letošnjem obdobju presegle načrt za 11 %, predelovalke zaostajajo za 11 %, vendar v skupnem še vedno presegamo načrt za 10 %.

V strukturi izvoza zavzemajo predelovalke 4,6 %. Izvoz železarn je v obdobju januar - maj dosegel 69.439 ton in od tega zavzemajo končni metalurški izdelki 59.587 ton ali 85,8 %.

Vrednostni izvoz je v tem mesecu dosegel 8,9 mio USD in kumulativno 42 mio USD, kar še vedno predstavlja 3 % zaostanek za načrtom. Glede na lansko obdobje je izvoz višji za 25 %. Jesenice kumulativno presegajo načrt za 13 %, Štore pa zaostajajo za 19 %. Med predelovalkami je najuspešnejši Plamen (+7 %). Žična je v tem letu načrtovala zelo nizki izvoz, ki ga je z dodatnimi naročili v tem obdobju že izpolnila.

V strukturi skupnega izvoza zavzemajo predelovalke 10,2 %, Štore 31,6 % in Jesenice 58,1 % delež. Železarni sta v lanskem obdobju izvozili 44.588 ton izdelkov (od tega 37.235 ton končnih

metalurških izdelkov ali 83,5 %) in ustvarili 30.336 mio USD izvoza, kar predstavlja izvozno vrednost na tono izdelkov 680 USD. To isto razmerje pa v letošnjem obdobju dosega vrednost 544 USD.

Uvoz

V maju je skupni uvoz dosegel 10.251 mio USD in kumulativno 32.705 mio USD, kar še vedno pomeni zaostajanje za načrtovano vrednostjo za 31 %. V večini podjetij prevladuje uvoz repromateriala in surovin, Veriga pa je povečala uvoz rezervnih delov in investicijske opreme. Indeks razmerja izvoz/uvoz kumulativno je 129.

Zaposleni

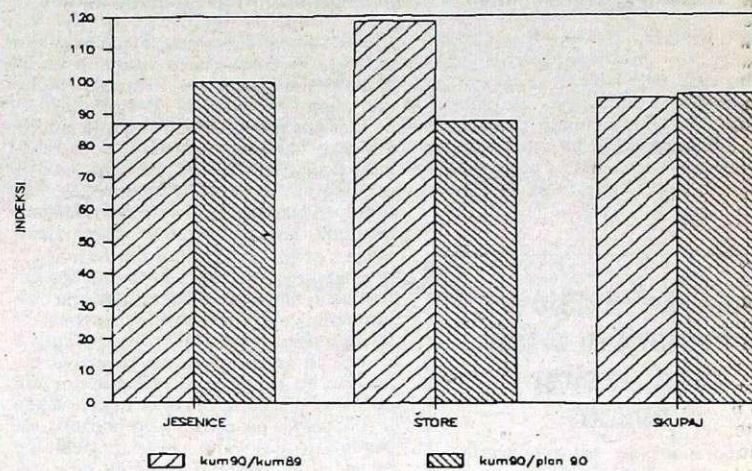
V maju je bilo v PS Slovenske železarne 11.375 zaposlenih, v letošnjem obdobju pa 11.504. Glede na lansko obdobje je to za 2 % manj, vendar pa glede na načrt predstavlja 5 % viška. V podjetjih, kjer predstavlja število zaposlenih dodaten problem zaradi večjih finančnih težav in zmanjšanja obsega (reproduktivne) proizvodnje, so že uvedli določene ukrepe za delno rešitev tega perečega problema. S tem problemom se srečuje vedno več podjetij.

Produktivnost

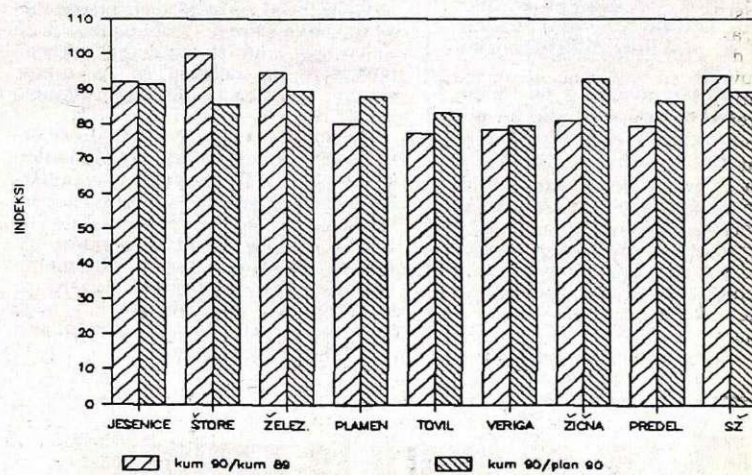
Oba koeficienta produktivnosti v t/zaposlenega in v 1.000 DEM zunanje real./zaposlenega sta v maju občutno padla na letošnji najnižji nivo. Prvi predstavlja 73 % doseganja načrta in drugi 68 %, kar je bistveno bolj zaskrbljujoče. V primerjavi z lanskim majem je produktivnost v tonah na zaposlenega nižja za 130 %, zunanja realizacija na zaposlenega pa skoraj za polovico -46 %.

Povprečni OD v maju je v PS Slovenske železarne dosegel 4.264,53 din (za 182 ur). Tako se nadaljuje zaostajanje v primerjavi z doseženimi OD v gospodarstvu. V maju je ta dosegel 4.920,00 din. Kumulativno je OD dosegel načrtovano višino v Tovilu, Verigi in Žični (v teh je bil načrt tudi najnižji) ter v Metalurškem inštitutu. Glede na april se doseženi OD gibljejo v mejah -/+2 %.

Gibanje proizvodnje surovega jekla
obdobje: 1.—5. 1990

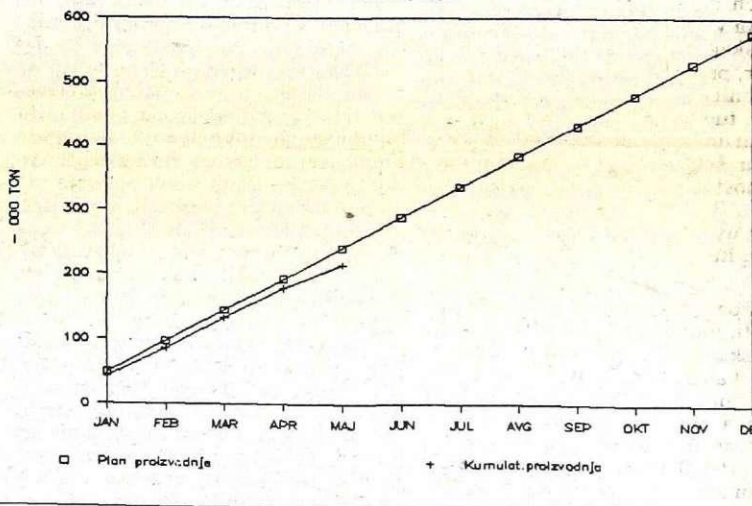

Gibanje proizvodnje končnih izdelkov
obdobje: 1.—5. 1990

Kumulativna proizvodnja SZ

v tisoč tonah

Proizvodnja v juniju

(nadaljevanje s 1. str.)

ETE Okrogli program

Proizvodni rezultati so naslednji:

Gospodarski načrt:	
- skupna proizvodnja	85,7 %
- končna za prodajo	88,9 %
- prodaja (odprema)	77,2 %
Operativni program:	
- skupna proizvodnja	102,9 %
- končna za prodajo	108,9 %
- prodaja (odprema)	92,7 %

Nasprotno kot pri Talilnicah je bil v tej ETE ta mesec operativni program bistveno nižji od gospodarskega načrta in to izključno zaradi pomanjkanja naročil. V primerjavi z lanskim junijem je procentualno izpolnjevanje obvez operativnega programa približno enako, čeprav so absolutne številke letos občutno nižje. Operativnega programa niso dosegli le v Elektrodah.

Valjarna žice in profilov

Zaradi pomanjkanja naročil v Jeklovleku je bil operativni program skupne proizvodnje nižji, prodaje pa višji od gospodarskega načrta.

Bistvenih sprememb ni bilo, zato sta oba presežena.

Žičarna

Žičarji so ta mesec proizvajali zelo dobro, saj so krepko presegli tudi lansko junijsko proizvodnjo. Žal pri asortimentu ni tako, ker manjka ustreznih naročil.

Jeklovlek

Izredno nizki operativni program (komaj 38 % gospodarskega načrta, zaradi pomanjkanja naročil) je bil izpolnjen.

Elektrode

Tudi v juniju jim ni uspelo doseči z gospodarskim načrtom predvidenih količin. Vzroki so znani, in sicer naročila ter precejšnja bolezenska odsotnost. Pohvalno je, da so ta mesec odpremili več kot so proizvedli (varilnih materialov) in so se tako zaloge malo znižale. Izboljšali so tudi končni izplen pri elektrodah, in sicer na 99 %.

Žebliarna

Z dobrim delom je bil višji operativni program pri proizvodnji presežen, pri odpremi pa ne (kompletiranje naročil).

Vodja Plana procesa
dipl.ing. Miloš Piščanec

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA NAČRTA IN PROGRAMA SKUPNE PROIZVODNJE, KONČNE ZA PRODAJO TER ODPREMA

ETE	SKUPNA PROIZVODNJA					KONČNA PROIZVODNJA					ODPREMA ZA PRODAJO		
	Druž. plan junij	Program junij	Izvršitev junij	% 4.2	% 4.3	Druž. plan junij	Program junij	Izvršitev junij	% 4.2	% 4.3	junij	% 12.7	% 12.8
1													
ETE TALILNICE	29.070	33.530	36.164	124,4	107,4	13,4	27,1	27,1	100,0	100,0	13,5	27,0	67,5
Jeklarina 1	8.000	12.500	13.334	166,7	106,7	—	—	—	—	—	—	—	—
— ASEA	7.200	6.120	6.736,9	93,6	110,1	—	—	—	—	—	—	—	—
— LM	800	6.380	6.486,0	811,0	101,7	—	—	—	—	—	—	—	—
— BBC	0	0	109,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jeklarina 2	21.000	21.000	22.789,4	108,5	108,5	—	—	—	—	—	—	—	—
Livarna	70	30	40,2	57,5	134,1	50	20	13,6	27,1	67,8	13,5	27,0	67,5
— jeklo	67	27	38,0	56,7	140,7	50	20	13,6	27,1	67,8	13,5	27,0	67,5
— kovino	3	3	2,2	73,9	73,9	0	0	0,0	—	—	0,0	—	—
ETE PLOŠČATI PROGRAM	36.555	36.180	38.459,1	105,2	106,3	22.055	22.320	24.605,8	111,6	110,2	21.267,1	96,4	95,3
Bluming-štelki	19.650	19.000	20.988,6	106,8	110,5	5.500	5.500	5.275,1	95,9	95,9	4.774,6	86,8	86,8
— bluming	2.650	3.000	5.489,0	207,1	183,0	100	100	286,1	286,1	286,1	72,7	72,7	72,7
— štelki	15.020	15.000	14.479,6	96,4	96,5	3.420	4.400	3.969,0	116,1	90,2	3.575,1	104,5	81,3
— štelki stor.	0	0	0,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— termična obdelava	1.980	1.000	1.020,0	51,5	102,0	1.980	1.000	1.020,0	51,5	102,0	1.126,8	56,9	112,7
Valjarna debele pločevine	5.600	5.600	4.765,8	85,1	85,1	5.410	5.410	5.346,3	98,8	98,8	4.600,4	85,0	85,0
— valjarna debele pločevine	5.600	5.600	4.765,8	85,1	85,1	—	—	—	—	—	—	—	—
— valjarna debele pločevine stor.	0	0	0,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hladna valjarna Bela	7.885	7.900	8.726,8	110,7	110,5	7.760	7.780	9.551,1	123,1	122,8	7.903,9	101,9	101,6
— hladna valjarna Bela	7.885	7.900	8.454,5	107,2	107,0	—	—	—	—	—	—	—	—
— hladna valjarna Bela stor.	0	0	272,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dodelava	—	—	—	—	—	0	0	0,0	—	—	0,0	—	—
Hlad. valj. Jesenice	1.750	1.300	1.437,0	82,1	110,5	1.715	1.250	1.509,4	88,0	120,8	1.360,2	79,3	108,8
— hlad. valj. Jesenice	1.750	1.300	1.406,5	80,4	108,2	—	—	—	—	—	—	—	—
— hlad. valj. Jesenice stor.	0	0	30,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
PVT	1.670	2.380	2.540,9	152,1	106,8	1.670	2.380	2.923,9	175,1	122,9	2.628,0	157,4	110,4
— Profilarna	1.590	2.300	2.480,8	156,0	107,9	1.590	2.300	2.852,1	179,4	124,0	2.558,9	160,9	111,3
— HOP	1.468	2.300	2.480,8	169,0	107,9	1.468	2.300	2.852,1	194,3	124,0	2.469,3	168,2	107,4
— HOP storitve	0	0	0,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— ronidele	95	0	0,0	0,0	—	95	0	0,0	0,0	0,0	89,6	94,3	—
— diski	27	0	0,0	0,0	—	27	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	—
— diski storitve	0	0	0,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— Vratni podboji	80	80	75,1	93,9	75,1	80	80	71,8	89,7	89,7	69,1	86,4	86,4
ETE OKROGLI PROGRAM	15.720	12.920	13.279,3	84,5	102,8	7.980	6.520	7.097,3	88,9	108,9	6.028,8	75,5	92,5
Valjarna žice	7.430	6.200	6.666,6	89,7	107,5	1.010	1.100	1.425,0	141,1	129,5	1.107,5	109,7	100,7
— valjarna žice	7.430	6.200	6.666,6	89,7	107,5	—	—	—	—	—	—	—	—
— valjarna žice stor.	0	0	0,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Žičarna	3.520	3.520	3.735,5	106,1	106,1	2.320	2.330	2.548,5	109,8	109,4	2.412,9	104,0	103,6
— žičarna	3.520	3.520	3.735,5	106,1	106,1	—	—	—	—	—	—	—	—
— žičarna stor.	0	0	0,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jeklovlek	2.620	1.000	1.174,9	44,8	117,5	2.610	1.000	1.370,4	52,5	137,0	965,6	37,0	96,6
— jeklovlek	2.620	1.000	1.174,9	44,8	117,5	—	—	—	—	—	—	—	—
— jeklovlek stor.	0	0	0,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elektrode	1.580	1.580	988,5	62,6	62,6	1.470	1.470	970,9	66,0	66,0	950,1	64,6	64,6
— elektrode in varilna žica	1.390	1.390	778,7	56,0	56,0	1.380	1.380	888,6	64,4	64,4	889,4	64,4	64,4
— varilna žica stor.	0	0	6,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— varilni prašek	90	90	83,3	92,6	92,6	90	90	82,3	91,4	91,4	60,7	67,4	67,4
— suha el. masa	0	0	0,0	—	—	0	0	0,0	—	—	0,0	—	—
— ognjevarni material	100	100	119,9	119,9	119,9	0	0	0,0	—	—	0,0	—	—
Elektrode Zagreb	570	620	713,8	125,2	115,1	570	620	782,5	137,3	126,2	592,7	104,0	95,6
Žebliarna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
SKUPAJ:	81.345	82.630	87.902,5	106,8	106,4	30.085	28.860	31.753,8	105,5	110,0	27.346,4	90,9	94,6
Storitve	—	—	—	—	—	0	0	0,0	—	—	37,0	—	—
ŽELEZARNA	—	—	—	—	—	30.085	28.860	31.753,8	105,5	110,0	27.346,4	90,9	94,6

Inovacijska dejavnost v juniju

V juniju sta komisiji za inovacije na ravni obratov obravnavali sedem predlogov tehničnih izboljšav in koristnih predlogov ter jih pozitivno ocenili in odobrili. Skupni prihranek znaša 804.559,30 din, za to je dvanajst avtorjev prejelo 67.350,80 din posebnih nadomestil ali 8,37 % od ugotovljenega prihranka.

Branku Klepcu je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za predelavo čeljusti odvijalca bronx linije. Že v originalu sta bila odvijalca na bronx škarih slabo dimenzionirana in konstrukcijsko slabo izvedena. Med obratovanjem je bilo potrebno segmente čeljusti menjati zaradi različnih notranjih premerov kolobarjev. Čeljusti so odpadle zaradi trganja vijakov za pritrditev vodila čeljusti, lomljenja vodil čeljusti in trganja vijakov za pritrditev držalne plošče čeljusti.

Avtor je z vrsto predelav in sprememb materiala z medenine na jeklo Č 0645 težave odpravil. Da so odpravili nenehno menjavanje segmentov čeljusti, je avtor čeljusti izvedel dvostopenjsko, tako da kolobar nasadijo (odvisno od premera kolobarja) na prvo ali drugo stopnjo.

Mihu Hladniku in Ljubomiru Kosmaču je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za novo tesnilno gumo iz Save Kranj za žarilne zvonove. Prihranila sta devizna sredstva, ker ni bil potreben uvoz tesnilnih gum. Avtorja sta zamenjala ameriške gume z domačo dobro rešila problem tesnenja zvonastih peči.

Miru Lebanu, Matjažu Zupanciču in Miru Buhu je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za izdelavo programatorja za vklop ventilov oksidnih filtrov v regeneraciji HVB. Avtorji izboljšave so izdelali nov programator. Krmiljenje je izvedeno elektronsko, s čimer je omogočena nastavitve časa stresanja vreč in čas pavze, ko se rege-

nerira tlak v pnevmatskih akumulatorjih. Zaradi uporabljenih svetlečih diod, ki kažejo potek delovnega krmilja, je ugotavljanje okvar enostavnejše, predvsem pri ugotavljanju, ali gre za elektro ali mehansko okvaro pri otrešanju vreč za oksid.

Antonu Ravniku, Zdravku Jamarju in Ivu Cundiču je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za izboljšanje izpiranja luženih trakov v HVB. Na pobudo avtorjev so način izpiranja spremenili tako, da se po izstopu iz tretje kisline banje namoči z vodo v koritu tudi spodnja stran trakov, zato se le-ti ne osušijo. V četrti banji so namestili izpiralne prhe s štiridesetimi šobami. Tu izvedejo glavno izpiranje traku s hidrantno vodo. Zatem sledi izpiranje trakov v banji z osemdesetimi šobami s hidrantno vodo. Ker se tu trakovi dobro izpirajo, ni potrebno delo v krtačnem spiralniku.

Vojku Bernardu je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za izboljšanje peskanja valjev dresirnega ogrodja z novim kompresorjem za zrak. Peskarski stroj PANG-BORN je bil priključen na centralni dovod zraka, katerega pritisk niha in s tem povzroča neenakomerno peskanje delovnih valjev. Na pobudo avtorja so nabavili nov kompresor EI MK 2060, vgradili regulator pritiska zraka ter usposobili napravo za reguliranje hitrosti peskanja delovnih valjev. S tem so dosegli, da so valji enakomerno in optimalno peskani, zmanjšali so se zastoji zaradi menjave valjev, povečala se je življenjska

doba delovnih valjev CTM zaradi manj pogostega brušenja, povečala se je produktivnost peskarskega stroja.

Vladimirju Podlipniku in Darku Celarcu je bilo odobreno enkratno pavšalno posebno nadomestilo za povečanje skladišnega prostora za TVT. Avtorja sta s prestavitvijo peči vročih navijalcev in z montažo ustreznih predlog pridobila nov prostor za okrog 300 kolobarjev TVT. Tako v skladiščni prostor lahko zložijo vso količino dinamov, izvaljene v enem tednu, zagotovljena je varnost delavcev in bolj efektivno odpremljanje kolobarjev v HVB.

Zmagu Žagarju je bilo odobreno prvo pavšalno posebno nadomestilo za uvedbo avtomatskega doziranja inhibitorja v lužilni kadi, s čimer je dosegel kontinuirno porabo le-tega. Doziranje se izvaja preko batne dozirne črpalke, ki je krmiljena preko procesnega računalnika, s tem pa se zmanjša poraba inhibitorja. Z doziranjem svežega segmenta se istočasno dozira ustrezna količina inhibitorja.

I.P.

Tudi v Gorjah si želijo telefon

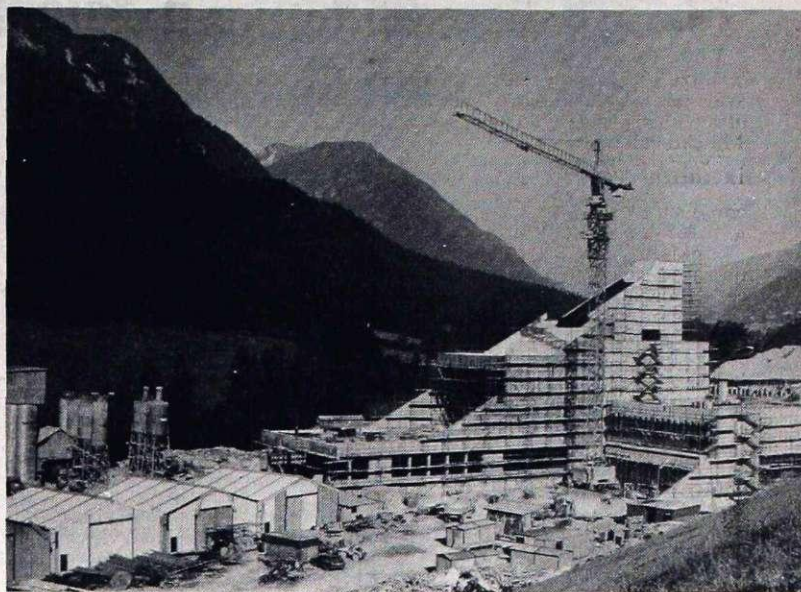
Gorje so zelo veliko pridobile s financiranjem iz samoprispevkov; nova šola, asfaltna prevleke krajevnih cest, urejena kanalizacija in tudi mrliške vežice, vse to je bilo zgrajeno in plačano iz krajevnega samoprispevka. Samoprispevek, ki ga krajani Gorij plačujejo sedaj, pa je namenjen izključno za telefon.

Že leta 1988 je bil v Gorjah ustanovljen odbor, katerega naloga je izvedba telefonije na celotnem gorjanskem področju. Že takrat so razposlali anketo vsem krajanom in zbrali 450 pristopnih izjav za pridobitev lastnega telefonskega priključka. V letošnjem marcu pa je sklenilo pogodbo s krajevno skupnostjo 475 krajanov in vplačalo prvi letošnji obrok. Drugi obrok bo treba plačati letos jeseni, dokončni stroški za delo in priključek pa še niso znani.

Že leta 1989 je Tegrad Ljubljana izdelal podrobne načrte za izgradnjo PTT omrežja na področju Gorij. Stroški tega projekta so bili plačani iz krajevnega samoprispevka. Plačan in izdelan je tudi kontejner za KATC Gorje. To delo je opravila tovarna Iskra iz Kranja. Sedaj odbor čaka na točen izvešček iz načrta o številu in dolžini vrste telefonskih kablov, da bo možna takojšnja nabava. Takoj bodo tudi razpisali in iskali najugodnejšega izvajalca teh del, kajti še to jesen bi radi začeli z zemeljskimi deli. Izkop bodo opravili strojno, za kar bi radi izkoristili jesen, ko so poljske pospravljenosti, da na zemljiščih, kjer bo potekal telefonovod, ne bo škode.

PTT Kranj, ki ima poštni urad v Gorjah, in Ljubljanska banka - PE Radovljica, pa nameravata postaviti v centru Gorij poslovno stavbo, kjer bodo večji prostori za pošto in nova telefonska centrala.

V to poslovno stavbo naj bi bila vključena tudi slaščičarna, česar bodo zelo veseli gorjanski in drugi sladkosnede, ker jim ne bo več treba na Bled. **Jože Ambrožič**

Vedno več objektov je ob karavanškem predoru (foto: Mira Kolenik)

Kam in kako po napotnice za oddih

Napotnice izstavlja organizatorica za oddihe, prevoze in izlete v blagajni ETE Družbeni standard ob navedenih dnevih:

Biograd, Stoja, Lanterna, Finida (od 7.—10. ure)	Plačilni dnevi (od 14.—16. ure)
21. 7.—31. 7. 31. 7.—10. 8. 10. 8.—20. 8. 20. 8.—30. 8. 30. 8.—9. 9.	16., 17. in 18. julij 24., 25. in 26. julij 1., 2. in 3. avgust 13., 14. in 15. avgust 22., 23. in 24. avgust
21. 7.—31. 7. 31. 7.—10. 8. 10. 8.—20. 8. 20. 8.—30. 8. 30. 8.—9. 9.	18. julij 25. julij 1. avgust 15. avgust 22. avgust
Crikvenica	
25. 7.—4. 8. 4. 8.—14. 8. 14. 8.—24. 8. 24. 8.—3. 9. 3. 9.—13. 9.	18., 19. in 20. julij 30., 31. julij in 1. avgust 7., 8. in 9. avgust 15., 16. in 17. avgust 27., 28. in 29. avgust
	18. julij 1. avgust 8. avgust 15. avgust 29. avgust

PROSIMO, DA DOSLEDNO UPOŠTEVATE ČAS IN DNEVE ZA IZSTAVLJANJE NAPOTNIC!

Osební dohodki v družbenih dejavnostih

Osební dohodki v družbenih dejavnostih so se tudi letos oblikovali pod vplivom intervencijskega zakona. Okoli 74 % zaposlenih v teh dejavnostih pa je imelo osebne dohodke izplačane po zakonu o zajamčenem osebnem dohodku, ki je omogočal izplačevanje višjih osebnih dohodkov kot po intervencijskem zakonu (v gospodarstvu je po tej osnovi dobivalo osebne dohodke 70 % delavcev.)

Realni padec izplačanega osebnega dohodka na zaposlenega v družbenih dejavnostih je bil manjši kot v gospodarstvu. V prvih petih mesecih letošnjega leta (glede na lanskoletno povprečje) je bil v dejavnosti izobraževanja in kulture realni padec 10,7 %, v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva pa 8,7 %, medtem ko je bil v gospodarstvu precej večji, in sicer 14,9 %.

To je omogočilo v letošnjem letu izboljšanje razmerja ravni osebnih dohodkov v teh dejavnostih glede na osebni dohodek v gospodarstvu. Že v preteklem letu je bila ta tendenca prisotna v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva. Taka gibanja realnih osebnih dohodkov v družbenih dejavnostih so imela za posledico, da je bilo doseženo razmerje ravni pri osebnih dohodkih, tako v dejavnosti izobraževanja in kulture kot in predvsem v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva, v vseh petih mesecih letošnjega leta iznad razmerja ravni, predvidenega z družbenim planom SR Slovenije za obdobje 1986-1990 ter z Dogovorom o temeljnih družbenega plana SR Slovenije za isto obdobje.

Doseženo razmerje ravni presega dogovorjeno razmerje ravni pri dejavnosti izobraževanja in kulture za okoli 5 %, pri dejavnosti zdravstva in socialnega varstva pa za okoli 10 %. Po panogah družbenih dejavnosti je doseženo razmerje nekoliko pod dogovorjenim edino pri osebnih dohodkih v srednjem šolstvu ter precej nižje pri osebnih dohodkih v kulturno-umetniških dejavnostih.

Zmanjšane prispevne stopnje

Od julija letos se uporabljajo zmanjšane prispevne stopnje iz osebnega dohodka za družbene dejavnosti. Objavljamo podatke za področje zdravstvenega in socialnega varstva: (Uradni list Republike Slovenije št. 24, 22.6.1990). Prispevki za zdravstveno varstvo so do 1. julija 10,60, od 1. julija 9,98; za otroško varstvo do 1. julija 2,32, od 1. julija 2,19; za socialno skrbstvo do 1. julija 0,42, od 1. julija 0,39.

Ob obletnici plebiscita premiera Požganice

Letos Koroška obhaja 70. obletnico plebiscita, kar je pripeljalo do številnih diskusij, ali naj bi koroški Slovenci sodelovali pri uradnih prireditvah dežele Koroške. Slovenska prosvetna zveza se bo teh dogodkov okrog plebiscita spomnila na svoj način. Skupaj s kulturnimi društvi obeh koroških regij - v Sloveniji in v Avstriji - bo uprizorila Požganico Prežihovega Voranca v dramatičiji Vladimirja Kocjančiča.

Sodelovali bodo igralci in igralkе kulturnih društev:

Danica Šentprimoz, Zarja Železna Kapla, Radiše, Srce Dobrla vas, Vinko Poljanec Škocjan, Edinost Pliberk, Šentjanž v Rožu, člani Kooperativne Longo mai, Godba na pihala Šmihel, pevski zbor Štanjelski pavri iz Štanjele in gledališka skupina Slovenj Gradec.

To povezavo s skupinami z obeh strani meje smo iskali zavestno, povabili k sodelovanju tudi nemško govore-

če igralce, saj Požganica ni nikakršen nacionalističen manifest. Nasprotno, v tem delu Prežih nakaže, kako se sanje o boljši prihodnosti, svobodi in bratstvu razblinijo v nič ob bratomorni vojni, ki loči brata od brata, prijatelja od prijatelja. Predstava naj bi spodbujala k razmišljanju tako Slovence kot tudi nemško govoreče Avstrijce.

Premiera Požganice bo v petek, 20. julija, ob 20.30 v Spodnjih Vinarah na prostem. Ponovitve bodo 21., 22., 27. in 28. julija.

Odličnjaki 1990

Odličnjake osnovnih in srednje šol v občini Jesenice, ki so bili odlični vseh osem let v osnovni in vsa štiri leta v srednji šoli, je ob zaključku šolskega leta sprejel dr. Božidar Brudar, predsednik Skupščine občine Jesenice. Res smo jih posebej pohvalili tudi na šolah, vendar sta sprejem in knjižna nagrada ob zaključku šolanja gotovo pomembna pozornost ob njihovi marljivosti in uspehu. Seveda z željo, da bi svoje znanje uveljavili tako v nadaljnjem šolanju in kasneje v poklicu.

Družba, ki se želi hitreje in bolje razvijati, pričakuje, da bodo učenci, ki se izkažejo z dobrim uspehom v šoli, za katerega ni dovolj samo naravna nadarjenost, ampak je vsaj toliko treba tudi delavnosti, svoje znanje uporabiti tudi za njen hitrejši napredek. Poklicne poti mnogih uspešnih ljudi so se začele z uspehi v šoli; dr. Brudar je med drugim imenoval dva uspešna Jeseničana - nekdanja odličnjaka, in sicer dr. Mencingerja - ekonomista in podpredsednika Slovenije in dr. Zakrajška, danes vodilnega matematika in računalničarja v Silicijski dolini v ZDA. Poudaril je, da je za uspešno delo potreben neneh študij tudi potem, ko šolanje zaključiš.

V šolskem letu 1989/90 je v šestih osnovnih šolah v občini 24 učencev,

ki so bili odlični vseh osem let, kar pomeni 6 % učencev osmih razredov.

Med njimi ni skoraj nikogar, ki ne bi bil uspešen tudi na različnih tekmovanjih: sedem učencev se je udeležilo regijskega tekmovanja v znanju materinskega jezika, Cankarjevo priznanje, štirinajst občinskega in republiškega tekmovanja v angleškem jeziku, devet občinskega in eden republiškega tekmovanja v matematiki, trije občinskega v Veseli šoli, dva tekmovanja v računalništvu, trije učenci so bili na treh in več tekmovanjih. Med vsemi pa je najuspešnejši Blaž Podlesnik iz OŠ 16. december Mojstrana, ki je bil občinski prvak v angleškem jeziku, na republiškem tekmovanju se je uvrstil na 18. mesto, 2. na regijskem tekmovanju za Cankarjevo priznanje in 2. na regijskem tekmovanju mladih tehnikov (v kipi-klapu).

V srednji šoli so bili štiri učenci odlični vsa štiri leta: Iztok Štampfelj in Nikolaja Šatej, naravoslovno-matematična usmeritev, Janka Kunšič, družboslovna usmeritev, Francka Rejc, zdravstvena usmeritev.

Predsedniku skupščine občine dr. Brudarju najlepša hvala za pozornost, odličnjakom pa iskrene čestitke in da bi jim znanje prineslo čim več uspehov in osebnega zadovoljstva.

Majda Malenšek

Vloga in pomen novih sindikatov

Ko je prišlo do velikih sprememb na slovenski politični sceni, je bilo tudi vodilnim sindikalnim funkcionarjem jasno, da po starem ne morejo več naprej. Zveza sindikatov Slovenije je bila petinštirideset let nekakšna »obvezna« organizacija, saj je vsakdo, ki se je zaposlil, postal avtomatično tudi član sindikata. Takšen način pridobivanja članstva pa je omogočal reden dotok denarja v blagajno in ob tem zahteval le minimalno angažiranost profesionalnih funkcionarjev.

Odločitev, da gre sindikat v prenovi, je prišla skoraj čez noč. Sklicali so zadnji kongres Zveze sindikatov Slovenije in se po dveh dneh preimenovali v Svobodne sindikate Slovenije. Na položajih v republiki, regijah, občinah in v delovnih organizacijah pa so v ogromni večini ostali isti ljudje. Na hitro so se »oklicali« za prenovitelje in poleg spremembe imena vnesli v svoj statut nekatere manjše korekture. Edina, najbolj pozitivna poteza je bila v tem, da je pristop v Svobodni sindikat Slovenije prostovoljen, kakor se pač odloči posamezni delavec.

Po železnih so se kmalu razširile govorice, češ za kaj vse bo prikraščen delavec, ki se ne bo vpisal v novi sindikat. Neki delavki, ki je tik pred upokojitvijo, so celo rekli, da ob odhodu v pokoj ne bo dobila odpravnine. Nekateri so vedeli povedati, da ne bo možno letovati na morju v naših počitniških domovih. Kot naročena pa je prišla težka gospodarska situacija v železnarni (govorilo se je celo o stečaju), zato se je marsikdo na hitro odločil za vpis, v upanju, da ne bo med prvimi na cesti. No, takšna bojazen je odveč. Če bi res

prišlo do stečaja, potem nas ne reši niti deset sindikatov. Da je to res, potrjuje na tisoče delavcev v Sloveniji, ki so se ob stečaju podjetij znašli na cesti, čeprav so bili člani sindikata. Seveda v času agitiranja za vstop oziroma vpis ni manjkalo raznih obljub, kaj vse bo storil novi Svobodni sindikat za delavce. Da so bile do sedaj to res same obljube, dokazuje dejstvo, da zaslužimo slabše, da delavcem v proizvodnji nalagajo nova dodatna dela in jih tako še bolj izkoriščajo, da regres ni bil izplačan v celoti in podobno. Svobodni sindikati ne morejo iz svoje kože, saj se še vedno ukvarjajo največ s posredništvom pri prodaji blaga široke potrošnje (bela tehnika, tekstil, sir), namesto da bi se borili za boljše plače delavcev in zmanjšanje davka od dohodka. Kako grenko je spoznanje, da delavec v sosednji Avstriji živi pet do sedemkrat boljše kot mi. Sicer pa, proti komu naj bi se končno boril ta Svobodni sindikat. Pa menda ne proti »vladajočim« strukturam v železnarni, s katero je hodil z roko v roki vseh petinštirideset let! Tako naivni pa spet nismo. Kljub vsemu pa jim je po sicer njihovih po-

datkih (?) uspelo včlaniti v svoje vrste kar sedemdeset odstotkov vseh železarjev. Na našem oddelku, vsaj koliko vem, sta se včlanila le dva sodelavca. Sicer pa osebno vse do danes k meni ni prišel še nihče, ki bi mi ponudil pristopno izjavo, sam ga pa seveda ne bom iskal.

Kot nekakšna protiutež Svobodnim sindikatom je bil ustanovljen Neodvisni sindikat (Tomšičev). Škoda, da je v železnarni začel z agitacijo nekoliko pozno, sicer bi verjetno lahko pridobil v svoje vrste več članov. Prav tega sindikata so se nasprotniki nekoliko ustrašili, saj do sedaj niso bili vajeni konkurence. Ko sem tako prebiral pravila enih, kot drugih, sem ugotovil sledeče. Bolj pošten do delavcev se mi zdi Neodvisni sindikat, saj odkrito prizna, da delavcu razen članstva ne more nuditi ničesar (torej ga ne zavaja), omogoča pa izstop iz organizacije, kadarkoli, brez obrazložitve. Tega pri Svobodnem sindikatu nisem zasledil.

Torej, enim kot drugim še vedno ostaja precejšnje število delavcev v železnarni, ki niso včlanjeni v noben sindikat. S pravilnim, predvsem pa poštenim pristopom pa sem prepričan, da bi se še marsikdo odločil za vpis. Seveda je treba med delavce samo s tistimi argumenti, katere bo možno realizirati, brez lažnih obljub in zavajanja. **Janko Fon**

Koroška Bela (foto: Mira Kolenik)

[illegible]

Šport kot prvina kakovosti življenja

Pri tem moramo stremeti za zaposlovanje športnih pedagogov v vrtcih ali pa za bistveno dopolnjene programe izobraževanja vzgojiteljev za področje športa. Pomembno je tudi nadaljevati že obstoječe oblike športnih dejavnosti v vrtcih, hkrati pa uveljavljati tudi druge programe športne vzgoje in dejavnosti v družtvih (predvsem Partizan). Pri tem mora biti naš cilj specialno starostni otrok primerna strokovno vodena športna dejavnost, usmerjena izključno za izboljšanje gibalnih, motoričnih in zdravstvenih sposobnosti predšolskih otrok.

Pa še na nekaj ne smemo pri tem pozabiti. Na osveščenost in informiranost družine. Kajti, le če bosta tudi v družini zainteresiranost in volja za športno dejavnost, bomo lahko dosegali tudi boljše rezultate na področju vzgoje naših otrok.

Preden zaključimo problematiko športa v vrtcih, se ozrimo tudi v naše okolje. V naši občini je delo v vrtcih na področju športne vzgoje dokaj dobro. Interes vzgojiteljev je tudi za dodatne športne aktivnosti velik. Tako poleg programa, ki ga zahteva učni načrt, v vseh vrtcih in v občini za skupine malih šolarjev izvajajo program športne značke prve stopnje. V sodelovanju z ZTKO Jesenice pripravljamo tudi dodatne oblike športne dejavnosti (Cicibanova olimpiada itd.) V novem šolskem letu se bo z novitetami vključil v akcijo za izboljšanje dejavnosti športne vzgoje predšolskih otrok tudi TVD Partizan Jesenice, ki bo v okviru novega programa Lipa uvedel precej zanimivih oblik dejavnosti. Od teh naj omenimo vadbo otrok od 2 do 4 leta starosti, ki bo vključevala tudi starše, ter dejavnosti za skupine otrok od 4 do 6 leta.

Seveda bomo takšne programe v vrtcih in v Partizanu zelo težko izvajali, če ne bomo istočasno poskrbeli tudi za ustrezno opremo in rekvizite. Kako priti do njih, pa je že druga zgodba.

Športna vzgoja v osnovnih šolah

1. S športno vzgojo v osnovnih šolah smo morda najboljše standardu razvitega sveta. Žal pa je zaostanek kljub temu prevelik. ZA Na razredni stopnji se v velikih primerih pojavlja problem, ki je podoben športni vzgoji v vrtcih. Namreč zaradi varčevanja vodi ure telesne vzgoje praviloma razredne učiteljice same. Športni pedagogi so na tej stopnji prej izjema kot pravilo.

Na predmetni stopnji športno vzgojo poučujejo profesorji tel. vzgoje, vendar se tu program telovadbe skrči od šest-

Raziskava Fakultete za telesno kulturo v Ljubljani (iz leta 1989) je pokazala, da je gibalna sposobnost otrok v tistih skupinah, ki jih vodijo učitelji telesne vzgoje, mnogo večja od tistih, katere telovadbo uči razredna učiteljica sama.

ga razreda dalje na samo dve uri tedensko, kar je bistveno premalo.

Problem športne vzgoje na osnovnih šolah so tudi telovadnice, ki so slabe in slabo opremljene. Nekoliko bolje je z zunanjimi igrišči.

Če k temu dodamo še absolutno prevelike skupine (zgornja meja za kakovostno vadbo je 20 otrok, pri nas pa so skupine bistveno večje), potem ni čudno, da so po vsem naštetem rezultati naših otrok bistveno slabši od otrok v razvitih državah.

V okviru šol je sicer vzpostavljen sistem športnih društev, ki pa so le delno dopolnili športne vzgoje učencev v okviru pouka. Žal se v dejavnost SSD vključujejo praviloma tisti učenci, ki so športno nadarjeni in že sicer športno osveščeni. Večina tistih, ki so športno nezainteresirani in tudi že beležijo slabe gibalne rezultate, pa ostaja samo na obveznih urah telovadbe.

Tako velika večina naših šolarjev »živi sede«. Škoda, ki ga tak način življenja povzroča, se odraža na zdravstvenem stanju te populacije.

Seveda so ukrepi za izboljšanje stanja vezani na izobraževalni sistem. Ta bi moral prvenstveno zagotoviti vsem šolarjem tak obseg športne vzgoje, da bi bila dosežena oba smotra: privzgojiti spoznanje o potrebnosti in nujnosti gibanja za vse življenje ter privzgojitev želje po rednem gibanju in hkrati omogočiti toliko športa, kolikor ga je potrebnega za optimalen psihofizičen razvoj otroka.

Konkretno to pomeni povečanje števila ur športne vzgoje, ki jo morajo praviloma voditi športni pedagogi, izvajanje športne dejavnosti v sklopu »minute za zdravje« ter sistematično vzpodbujanje tistih obšolskih dejavnosti otrok, ki razvijajo njihove motorične in funkcionalne sposobnosti - to pa je v pretežni meri šport.

Pri tem lahko veliko pripomore tudi zdravstvo s svojo stroko in strokovnimi izsledki s tega področja.

Športna vzgoja v srednjih šolah

Če smo s stanjem v osnovni šoli še v bližini razvitejših, pa je v srednjih šolah to bistveno slabše. V Sloveniji je kar 30 % srednjih šol brez telovadnic, zunanja igrišča ima manj od polovice srednjih šol. Športni vzgoji sta v srednjih šolah namenjeni samo 2 uri pouka.

Ti skromni dve uri sta v mnogih primerih zaradi pogojev združeni. V mnogih srednjih šolah so fantje in dekleta pri urah športne vzgoje v isti skupini, skratka, stanje je slabo. Morda še podatek, da je na tej stopnji športna vzgoja med dijaki med manj priljubljenimi predmeti. Takšen odnos dijakov do športne vzgoje je prav gotovo posledica že omenjenih pogojev in velikega števila vozačev na srednjih šolah.

Na srednjih šolah prav tako delujejo športna društva, ki so po strukturi sodelujočih učencev podobna tistim na osnovnih šolah; aktivni so predvsem dijaki, ki se tudi sicer ukvarjajo s športom.

Torej je bistvena naloga, da športna vzgoja postane enakovreden predmet v predmetniku srednjih šol. Cilj pa naj bi bil tudi, da se pri vsaki novi srednji šoli zgradi tudi telovadnica.

Športna vzgoja na fakultetah

Tudi pri športni vzgoji študentske populacije zaostajamo za razvitim svetom. Medtem, ko imajo v razvitim svetu tendenco zagotavljati 12 ur obveznega športnega programa, sta pri nas v drugem letniku obvezni 2 uri (blok) športne vzgoje. To pomeni, da je kontinuiteta športne vzgoje pretrgana. Možnost za vključevanje študentov v druge športne organizacije je v tej starostni dobi zelo majhna.

Ali ni zaskrbljujoče, da je telesna sposobnost 21-letnih študentov (repetitivna moč ramenskega obroča in vzdržljivostni tek) na nivoju dvanajstletnih učencev, pri dekletih pa je fizična sposobnost 20-letnih študentk na nivoju devetletnih deklic?

Če k temu dodamo, da je v nekaterih razvitejših državah šport na fakultetah na stopnjah vrhunskega športa, potem je naš zaostanek še bistveno večji.

Prav zato moramo tudi sistem športne vzgoje na visokošolskih ustanovah redefinirati in mu najti tudi ustrezno mesto.

Športna rekreacija odraslih in korektivni šport

Po podatkih ankete Studio marketing Delo (1989) se v Sloveniji s športno rekreacijo ukvarja le 13,5 % ljudi redno, kar 52,1 % ljudi pa se s športno rekreacijo sploh ne ukvarja.

Športna rekreacija se lahko izvaja v mnogih pojavnih oblikah. V svetu je

znanih preko 120 športnih panog, stalno pa nastajajo še nove. Pestre možnosti so tudi v okoljih, kajti za rekreacijo se lahko ukvarjamo od družine do delovnih organizacij in športnih organizacij.

Smotri, ki so nas že v preteklosti vodili k popularizaciji rekreacije in k organizaciji širše zastavljenih akcij, so bili zastavljeni dosti širše. Kajti športna rekreacija naj bi bila predvsem preventiva tudi v smislu zdravlja ljudi. Prav zato tudi zdravstvena stroka opozarja na povečanje obolenj srca in ožilja ter boleznih kosti in gibal.

V razvitih deželah so prav z uvedbo multidisciplinarnih programov za zmanjšanje tih obolenj že dosegli vidne uspehe, rekreativni programi oziroma šport pa je sestavni del teh programov. Kako pomemben je šport tudi z narodnogospodarskega vidika, se vidi iz podatka oziroma primerjave podatkov med številom dni bolniškega staleža tistih, ki se s športno rekreacijo redno ukvarjajo, in tistih, ki se s športno rekreacijo ne ukvarjajo.

Leta 1987 je bila poprečna odsotnost z dela zaradi bolezni v Sloveniji 15 dni na delavca.

Stalni udeleženci akcije Brazde vzdržljivosti pa so izostali z dela v letih 1979 do 1982 (torej v treh letih) le 1,65 dni. Pa morda še podatek kanadske zavarovalnice, ki je ugotovila, da so po uvedbi programirane športne rekreacije odsotnost zaradi bolezni zmanjšali kar za 42 %.

Ob tem ne smemo pozabiti še na en vidik, ki je pomemben za zdravje ljudi. Ljudje, ki se ukvarjajo s športno rekreacijo, v veliki večini opuščajo kajenje, uživanja alkohola, manjše je število ljudi s prekomerno težo, pa tudi zdrava prehrana je pri rekreativcih bolj upoštevana.

Torej je samo vidik zdravlja dovolj

TVD PARTIZAN Jesenice

Hokejske novice

Že kar nekaj časa je minilo, od kar je bilo na teh straneh govora o jeseniškem hokeju. To pa ne pomeni, da se v klubu nič ne dogaja.

Prvo moštvo je že zaključilo prvi del priprav na novo sezono. Treniralo je sedemindvajset igralcev pod vodstvom trenerja Jana Selvaka. To je bil naporen del priprav, namenjen predvsem nabiranju moči, fizične kondicije in aerobnih sposobnosti igralcev. Potekal je od 15. maja do 30. junija, in to v juniju že dvakrat dnevno. Trener Selvak je s prizadevnostjo in delom ekipe zelo zadovoljen, fantje pa so resnično garali. Sedaj je celotna ekipa na kratkem dopustu, nato pa bodo ponovno skupne priprave.

Tako kot članska ekipa trenirajo tudi

vse ostale klubske ekipe. Mladinska ekipa je v zadnjih dneh junija tudi že trenirala dvakrat na dan. Ostale ekipe se na novo sezono pripravljajo s treningi trikrat tedensko.

Skratka, če bi sodili samo po treningih in delu na njih, bi bili lahko več kot zadovoljni. Žal pa je v klubu prižgan alarmni zvonec. Namreč klub je v zelo hudem finančnem položaju. Ljubitelji hokeja so v zadnjem mesecu imeli priložnost srečati igralce in hokejske delavce kar na dveh prireditvah v vlogah, ko so z lastnim delom pridobivali sredstva za delo kluba. Obe prireditvi, tako koncert ansambla Avsenik kot tudi veliki hokejski ples, sta zelo lepo uspeli, vendar je denarja za normalno delo več kot premalo. Pri tem

je potrebno omeniti tudi igralce, ki z velikim razumevanjem in strpnostjo trenirajo, čeprav jim klub dolguje hrano in še za zadnje mesece prejšnje sezone.

Vsi se zavedajo, da je položaj zelo težak. Igralci podpirajo prizadevanja vodstva kluba, ki poizkuša z različnimi akcijami pridobiti toliko sredstev, da bi se sezona pričela po načrtih. Novi Izvršni svet Skupščine občine je z razumevanjem sprejel problematiko hokeja in obljubil moralno pomoč.

Stanje je zares kritično. V zadnjih dneh se je izvedelo, da bo blejsko drsališče na red že konec tega tedna. Na njem naj bi trenirala tako Olimpijci kot Medveščaki, ki se bosta skupaj s Črveno zvezdo in Partizanom mimogrede okrepila s po štirimi tujimi hokejisti.

Na Jesenicah bi morala ledena ploskev biti pripravljena v začetku avgusta, vendar je to še pod velikim vprašajem, ker denarja za pripravo ledu še ni. Klubska blagajna pa je tudi prazna, tako da je vprašanje, kdaj bodo Jeseničani tokrat prvič stopili na ledeno ploskev.

Morda se bo ta sestavek komu zdel preveč jamraški, vendar je resnica samo ena: situacija je resno kritična - obstoj jeseniškega hokeja je vprašljiv! Imamo izvrstne igralce, veliko zaledje, igramo brez tujcev, osvajamo prvenstva v vseh kategorijah, strokovno delo je na visoki, lahko rečemo evropski ravni. Prav v letošnji sezoni bi lahko ujeli tudi svetovni vrh, saj bo po svetovnem prvenstvu, ki bo v Ljubljani, v A skupini dovolj prostora za prve štiri ekipe iz letošnje B skupine. Prav reprezentantje z Jesenic so s svojimi igrami odprli to možnost.

Blizajoča se sezona je lahko prelomna tudi v kakovostnem pogledu. V klubu se zavedajo težkega gospodarskega položaja v naši občini, zato bodo vložili vse napore v pridobivanje denarja z marketinškimi in drugimi akcijami tudi izven občine. Vendar bo ves trud zaman, če ne bo razumevanja in podpore tudi doma.

Pozivamo vse, ki jim je jeseniški hokej pri srcu in ki si želijo hokeja na Jesenicah, da podprejo prizadevanja za rešitev hokeja na Jesenicah.

Na koncu pa še vest za vse tiste, ki z nestrpnostjo čakate na celoletne karte za sezono 1990/91. Pri HK Jesenice so se že dogovorili, da bodo tudi v letošnji sezoni svojim zvestim navijačem pripravili ugoden nakup letnih vstopnic. Kupili jih boste lahko v drugi polovici avgusta oziroma v začetku septembra, o podrobnostih pa boste pravočasno obveščeni.

Koliko časa še?

Nogometni turnir Tri meje že petindvajsetič

Eno izmed najstarejših športnih srečanj treh sosednjih dežel je nogometni turnir, ki so ga pred petindvajsetimi leti poimenovali Tri meje. Že vseh petindvajset let turnir poteka izmenično v krajih sodelujočih ekip, letošnje jubilejno tekmovanje pa pripada Jesenicam. Organizatorja bosta Nogometni klub Jesenice in ZTKO Jesenice, ki je za pripravo tega tekmovanja že imenovala posebni pripravljalni odbor.

V tem tednu je bil na Jesenicah sestanek predstavnikov Trbiža, Bele Peči, Kelaga iz Beljaka in Jesenic, na katerem so se dogovorili za letošnji način tekmovanja in sprejeli razpored tekem. Tokrat bo sistem tekmovanja nekoliko drugačen, saj so se predstavniki ekip dogovorili za enokrožen sistem ligaškega tekmovanja.

Glede na dolgoletno sodelovanje so se predstavniki sodelujočih ekip dogovorili tudi, da bo v mesecu septembru na Jesenicah posebna svečana prireditev ob 25. obletnici. Za uvod tej prireditvi se bodo pomerili nekdanji nogometaši, ki so sodelovali na teh tekmovanjih. Dogovorjeno je, da bo ena ekipa sestavljena iz nogometašev Kelaga in Jesenic, druga pa iz

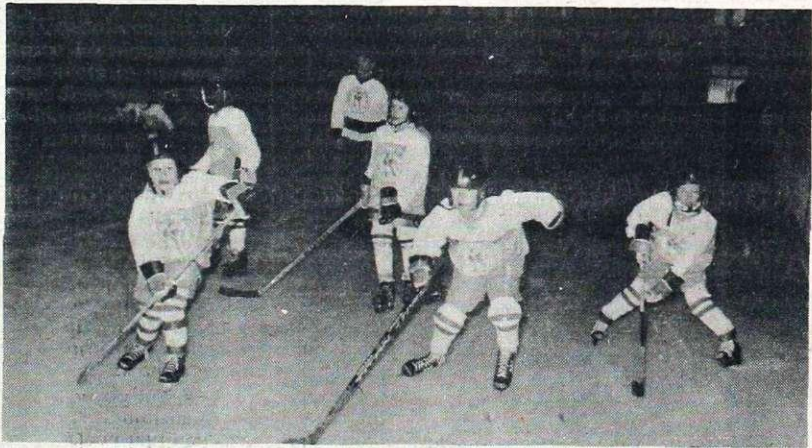
bivših igralcev Trbiža in Bele Peči. Takrat se bodo srečali tudi vsi, ki so pri organizaciji teh lepih tekmovanj sodelovali teh petindvajset let.

Razpored letošnjega tekmovanja Tri meje:

sreda, 18. julij, ob 18. uri Jesenice:Kelag-Beljak
torek, 24. julij, ob 18. uri Jesenice:Trbiž
sreda, 25. julij, ob 18. uri Kelag:Bela Peč
petek, 27. julij, ob 16. uri Bela Peč:Jesenice
ob 18. uri Trbiž:Kelag

Vse tekme se igrajo na igrišču Podmežakla. Po zadnji tekmi v petek, 27. julija, bo svečana podelitev pokalov in priznanj. Tekma Trbiž:Bela Peč pa bo v četrtek, 19. julija, ob 19. uri v Trbižu.

Vse ljubitelje nogometa vabimo, da si zanimive tekme ekip iz treh sosednjih dežel ogledajo. Celoten program je tokrat namenjen tudi prazniku občine Jesenice 1. avgusta.

Zgodaj je treba začeti

Licitacija osebnih avtomobilov

Združenje šoferjev in avtomobilnikov Jesenice razpisuje po sklepu IO licitacijo osebnih avtomobilov:

JUGO 45, letnik 1986 - 71.000 km, izključna cena 24.000,00 din;
JUGO 55, letnik 1987 - 110.000 km, izključna cena 28.000,00 din;
Motorno kolo MZ 255, letnik 1989, izključna cena 10.000,00 din.

Licitacija bo v soboto, 14. julija, ob 11. uri na parkirnem prostoru Integrala. Ogled bo mogoče eno uro pred pričetkom. Udeleženci licitacije morajo pred pričetkom javne dražbe vplačati varščino v višini 10 % od izključne cene. Prometni davek plača kupec.